

ความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

นางเพลินพิศ ศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2556

The Needs for a Learning Center for the Social Studies, Religion and
Culture Learning Area of Teachers in Pho Ngoen Educational Quality
Development Group Schools under Roi Et Primary Education
Service Area Office 3

Mrs. Ploenpis Suksa

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Technology and Communications

School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

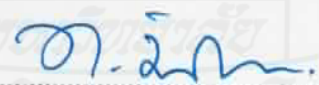
2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
ชื่อและนามสกุล	นางเพลินพิศ ศึกษา
แขนงวิชา	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

 ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย)

 กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)
 ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ผู้ศึกษา นางเพลินพิศ ศึกษา **รหัสนักศึกษา** 2552700730 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร. วราภรณ์ โทโพธิ์ไทย **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูผู้สอนของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน มีความต้องการศูนย์การเรียนรู้โดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด 2 ด้านคือ (1) ด้านประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้ควรเน้นให้ครูสามารถจัดหาสื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนได้สะดวกและรวดเร็วและเน้นให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด และ (2) ด้านการผลิตและจัดหาสื่อของศูนย์การเรียนรู้ ควรเน้นส่งเสริมให้ครูแสวงหาวิทยาการใหม่ๆและสื่อการสอนในชุมชนหรือท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับความต้องการมาก 8 ด้านคือ (1) ด้านวัตถุประสงค์ควรเน้นวัตถุประสงค์ของห้องวัฒนธรรมและประชาธิปไตยและห้องเศรษฐกิจพอเพียง ด้านกิจกรรมควรเน้นกิจกรรมของห้องอาเซียน (2) ด้านแนวคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ควรเน้นปณิธานคือมุ่งส่งเสริมให้ครูใช้สื่อที่ทันสมัยและตรงตามเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนด (3) ด้านการประเมินผลการเรียนของศูนย์การเรียนรู้ควรเน้นการประเมินผลการเรียน 8 ระดับเพื่อเทียบกับการเรียนปกติ (4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์การเรียนรู้ควรมีการให้บริการถ่ายเอกสาร (5) ด้านวิชาการควรเน้นส่งเสริมให้ครูมีโอกาสเข้าร่วมประชุมอบรมทางวิชาการ ด้านสื่อที่ให้บริการควรเน้นอุปกรณ์สื่อโสตทัศน (6) ด้านการเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ควรมีเจ้าหน้าที่ที่มาจากอาสาสมัครในชุมชนที่มีความรู้ทางสังคมศึกษา (7) ด้านสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ต้องการให้มีการจัดตั้งบริเวณที่ทำการกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน และ (8) ด้านระเบียบการ ยืม-คืน สื่อของศูนย์การเรียนรู้ควรเน้นจำนวนสื่อที่ยืม

คำสำคัญ ศูนย์การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประถมศึกษา
กลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน ร้อยเอ็ด

Independent Study title: The Needs for a Learning Center for the Social Studies, Religion and Culture Learning Area of Teachers in Pho Ngoen Educational Quality Development Group Schools under Roi Et Primary Education Service Area Office 3

Author: Mrs. Ploenpis Suksa; ID: 2552700730;

Degree: Master of Education (Educational Technology and Communications);

Independent Study advisor: Dr. Varangkana Topothai, Associate Professor;

Academic year: 2013

Abstract

The purpose of this research was to study the needs for a learning center for the Social Studies, Religion and Culture Learning Area of teachers in Pho Ngoen Educational Quality Development Group schools under Roi Et Primary Education Service Area Office 3.

The research population comprised 127 teachers teaching in the Social Studies, Religion and Culture Learning Area in Pho Ngoen Educational Quality Development Group schools. The employed research instrument was a questionnaire. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation.

Research findings showed that teachers in Pho Ngoen Educational Quality Development Group schools had the overall need for the learning center at the high level. When the needs for specific aspects of the learning center were considered, they were found to be at the highest level in two aspects: (1) in the aspect of benefits of the learning center, it should focus on enabling the teachers to conveniently and speedily acquire instructional media for their instruction and should focus on enabling the teachers to organize instructional activities to achieve learning objectives as determined by the curriculum; and (2) in the aspect of procurement and production of instructional media of the learning center, it should focus on encouraging the teachers to search for new knowledge and instructional media from the local community to be applied in their instruction; meanwhile, the needs for eight specific aspects of the center were at the high level: (1) in the aspect of objectives of the center, the objectives of the culture and democracy room and the sufficiency economy room should be emphasized, and the activities of the ASEAN room should also be emphasized; (2) in the aspect of the concept for establishment of the learning center, the emphasis should be on the resolution of the center, i.e. aiming at enabling the teachers to use up-to-date instructional media that are in accordance with the contents determined by the curriculum; (3) in the aspect of evaluation of learning outcomes of the center, the focus should be on evaluation of eight levels of learning outcomes to be compared with evaluation in the classroom; (4) in the aspect of facilities within the learning center, there should be services on photocopying of documents; (5) in the academic aspect of the center, the focus should be on promotion of teachers to have opportunities to attend academic conferences and trainings, and the provision of services on audio-visual equipment; (6) in the aspect of the center personnel, there should be center personnel who are volunteers from the community and have knowledge on social studies; (7) in the aspect of location of the center, the learning center should be established in the headquarters area of Pho Ngoen Educational Quality Development Group; and (8) in the aspect of regulations on circulation of the learning center media, the focus should be on the number of media to be allowed for checking out.

Keywords: Learning center, Social Studies, Religion and Culture Learning Area, Primary education, Pho Ngoen Educational Quality Development Group, Roi Et

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำแนะนำรวมถึงติดตามการทำวิจัยเล่มนี้อย่างใกล้ชิดเสมอมา ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ ที่ได้ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการจัดทำงานวิจัยเล่มนี้ด้วยดีเสมอมาจนสำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สัจจรงค์อนันต์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ดร. ทศศิริรินทร์ สว่างบุญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา และผู้อำนวยการสมพงษ์ มาลัยเถาว์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาสังคมศึกษา ที่ให้ความกรุณาตรวจประเมินเครื่องมือวิจัย ให้คำชี้แนะ ปรับปรุง แก้ไขจนงานวิจัยสำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ต่างๆ นับตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษา จนทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงานวิจัยเล่มนี้

ขอขอบคุณ ครู อาจารย์ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามงานวิจัยเป็นอย่างดี ทำให้ได้ข้อมูลที่มีประโยชน์สามารถนำมาประกอบงานวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ประโยชน์อันพึงได้พึงเกิดจากงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณพระรัตนตรัย บิดา มารดา ครูบาอาจารย์และผู้มีพระคุณทั้งหลาย ตลอดถึงครอบครัวของข้าพเจ้าที่มีส่วนต่อความสำเร็จของการศึกษาในครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
ศูนัยการเรียนรู้	8
ความต้องการ	19
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคคคศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	42
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของครุที่มีต่อศูนัยการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคคคศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียน ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศีกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนังานเขตพื้นที่ การศีกษาประถคคศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3	44
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปรการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
สรุปรการวิจัย	63
อภิปรายผล	67
ข้อเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	76
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม	77
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	79
ประวัติผู้ศึกษา	91

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	42
ตารางที่ 4.2 ความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมรายด้าน	44
ตารางที่ 4.3 ความต้องการด้านกรอบแนวคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้	45
ตารางที่ 4.4 ความต้องการด้านปรัชญาของศูนย์การเรียนรู้	46
ตารางที่ 4.5 ความต้องการด้านวิสัยทัศน์ของศูนย์การเรียนรู้	46
ตารางที่ 4.6 ความต้องการด้านปณิธานของศูนย์การเรียนรู้	47
ตารางที่ 4.7 ความต้องการด้านการให้บริการด้านวิชาการและสื่อของศูนย์การเรียนรู้	48
ตารางที่ 4.8 ความต้องการด้านวิชาการของศูนย์การเรียนรู้	48
ตารางที่ 4.9 ความต้องการด้านสื่อที่ให้บริการของศูนย์	49
ตารางที่ 4.10 ความต้องการสื่อสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้	49
ตารางที่ 4.11 ความต้องการสื่อโสตทัศนที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้	50
ตารางที่ 4.12 ความต้องการสื่อภาพนิ่งที่ให้บริการในศูนย์การเรียนรู้	50
ตารางที่ 4.13 ความต้องการสื่อภาพเคลื่อนไหวที่ให้บริการในศูนย์การเรียนรู้	51
ตารางที่ 4.14 ความต้องการอุปกรณ์สื่อโสตทัศนที่ให้บริการในศูนย์การเรียนรู้	51
ตารางที่ 4.15 ความต้องการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการในศูนย์การเรียนรู้	52
ตารางที่ 4.16 ความต้องการสื่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการในศูนย์การเรียนรู้	53
ตารางที่ 4.17 ความต้องการด้านห้องที่ใช้ในการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้	53
ตารางที่ 4.18 วัตถุประสงค์ประจำห้องต่างๆ ที่มีในศูนย์การเรียนรู้	54
ตารางที่ 4.19 กิจกรรมประจำห้องต่างๆ ที่มีในศูนย์การเรียนรู้	55
ตารางที่ 4.20 ความต้องการด้านการผลิตและจัดหาสื่อของศูนย์การเรียนรู้	55
ตารางที่ 4.21 ความต้องการด้านการประเมินผลการเรียนของศูนย์การเรียนรู้	56
ตารางที่ 4.22 ความต้องการด้านสถานที่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้	56
ตารางที่ 4.23 ความต้องการด้านระเบียบการยืม - สื่อของศูนย์การเรียนรู้	57
ตารางที่ 4.24 ความต้องการจำนวนสื่อที่ยืมของศูนย์การเรียนรู้	57
ตารางที่ 4.25 ความต้องการช่วงเวลาการเปิดให้บริการของศูนย์การเรียนรู้	58
ตารางที่ 4.26 ความต้องการวิธียืม/จองสื่อของศูนย์การเรียนรู้	58
ตารางที่ 4.27 ความต้องการกำหนดการยืม - คืนสื่อของศูนย์การเรียนรู้	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.28 ความต้องการด้านเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้	59
ตารางที่ 4.29 ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์การเรียนรู้	60
ตารางที่ 4.30 ความต้องการด้านประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้	61

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผลจากความเจริญทางวิทยาการและเทคโนโลยีของโลกปัจจุบันทำให้ประชากรใน ส่วนต่างๆ ของโลกมีการเคลื่อนไหวหลอหลอมให้เป็นประชากรโลกและรวมเป็นสังคมเดียวกันที่สังคมโลกจะดำรงอยู่ได้อย่างสันติสุข ประชากรจะต้องเป็นพลเมืองดีทั้งในระดับโลกและระดับประเทศย่อลง มาจนถึงสังคมเล็กที่สุด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีความสำคัญในด้านพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ ของผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี มีเหตุผลด้วยกุศลจิต คิดสร้างสรรค์มั่นในคุณธรรมนำความรู้เพื่อการดำเนินชีวิตที่มีความสุข โดยใช้เทคนิค วิทยาการจากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มาปรับใช้ในการดำรงชีวิตให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมได้อย่างมีความสุข

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องเรียนตลอด 12 ปี การศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยหลายแขนงวิชา จึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ โดยนำวิทยาการจากแขนงวิชาต่างๆ ในสาขาสังคมศาสตร์มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ จริยธรรม ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อม รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อ ส่งเสริมศักยภาพเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียน โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวว่า การศึกษาต้องมุ่งพัฒนามนุษย์ให้มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นเมืองไทย และเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551)

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์ด้านการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่งในการจัดการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความ แตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะคุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้

สภาพที่พึงประสงค์ด้านแหล่งเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมกล่าวคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขปรับปรุง ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 กำหนดให้ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบอย่างพอเพียงและมี ประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทุกแห่งควรส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการทำกิจกรรมด้วยตนเองหรือโดยกลุ่มการศึกษา ค้นคว้าและการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

สภาพที่พึงประสงค์ด้านการบริการของศูนย์การเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสามารถ ใช้กับทุกระดับการศึกษา ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและปฏิบัติจนทำให้ มีความชำนาญด้วยตัวผู้เรียนเอง กระตุ้นให้เกิดความสนใจใหม่ๆ และเกิดความคิดสร้างสรรค์ ช่วยเสริม ความรู้หรือทักษะที่ยังไม่เพียงพอจากการเรียนปกติ มีการพัฒนาเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง สร้าง จิตสำนึกแห่งความเป็นไทยให้มากขึ้นมีเจตคติและค่านิยมของสังคมที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และ ให้ความสำคัญกับผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและความยากจนคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์มีความ ยุติธรรมและเสมอภาคทั่วหน้ากัน

1.2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการบรรยายทำให้ การเรียนการสอนไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้กับประสบการณ์ชีวิตทักษะสำคัญในการค้นคว้าและ สร้างองค์ความรู้ โดยใช้กระบวนการในการสืบเสาะหาความรู้และการแก้ปัญหาที่หลากหลาย

สภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันในด้านแหล่งเรียนรู้ด้านสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กล่าวคือโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 แหล่งเรียนรู้ด้านสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ใช้สอนยังจำกัดแต่ ในห้องเรียน ไม่มีห้องปฏิบัติการตามสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ขาดศูนย์ การเรียนรู้สังคมศึกษาที่มีความพร้อมและเหมาะสมกับการเรียนรู้

สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันด้านการบริการของศูนย์การเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมกล่าวคือโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ขาดหน่วยงานกลางที่จะให้บริการสื่อการสอน และห้องปฏิบัติการทางสังคมศึกษา ทำให้การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ไม่ได้มาตรฐานตามที่หลักสูตรและกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

1.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม กล่าวคือโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 คือ การจัดการเรียนการสอนที่ไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและไม่มีศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาสังคมศึกษาเพื่อให้ศึกษาค้นคว้าให้ทันวิทยาการใหม่ๆ ส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการขาดทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานจากผลการทดสอบระดับชาติ

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านแหล่งเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมกล่าวคือ แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงินขาดห้องภูมิศาสตร์ห้องประวัติศาสตร์ห้องจริยธรรม ห้องภูมิปัญญาไทย และห้องอาเซียนศึกษา เนื่องจากต้องใช้งบประมาณสูงและครุขาดความชำนาญในการใช้อุปกรณ์เพราะเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ครูสอนไม่ตรงวุฒิและวิชาเอกที่จบมา

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการบริการศูนย์การเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม กล่าวคือ โรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาทุกระดับชั้น ทางสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ขาดนโยบายและการวางแผนกำหนดแนวปฏิบัติในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อบริการการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ทำให้การจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาไม่ได้มาตรฐาน ตามที่หลักสูตรและกระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ รักที่จะเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย มีความสนุกกับการเรียนรู้ และมีโอกาสได้เรียนรู้นอกห้องเรียนอย่างสร้างสรรค์ ประกอบสภาพปัญหาของประเทศด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน O-net NT TIMSS PISA ต่ำ ในวิชาหลัก ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์ ปัญหาด้านวิกฤตทางสังคมเกี่ยวกับความแตกแยก ความรุนแรง และปัญหาการทุจริต สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2553)

1.4 ความพยายามในการแก้ปัญหา

ความพยายามในการแก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาเนื่องจากคุณภาพผู้เรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ ขาดทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้

ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการครูสอน สังคมศึกษาที่ไม่ตรงวุฒิและวิชาเอก

ความพยายามในการแก้ปัญหาด้านแหล่งเรียนรู้สังคมศึกษา คือโรงเรียนในกลุ่ม พัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงินกำหนดให้โรงเรียนนำนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ตามแหล่ง เรียนรู้ที่นักเรียนสนใจ

ความพยายามในการแก้ปัญหาด้านการบริการศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากสภาพปัญหาไม่มีศูนย์การเรียนรู้สังคมศึกษาเพื่อศึกษาค้นคว้าให้ ทั้วิทยากรใหม่ๆ ส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ ขาดทักษะ สำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ทางกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน โดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยที่อยู่ใกล้โรงเรียน เช่นมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดในการเข้าค่ายวิชาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม

ความพยายามในการแก้ปัญหาด้านงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีกรวิจัยเกี่ยวกับ ความต้องการศูนย์การเรียนดังนี้ สุรรัตน์ ขุนห้วย (2548: 54) ได้ศึกษาการใช้แหล่งวิทยากรชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับช่วงชั้นที่ 3 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วัดจิวเฒ่า อำเภอสระเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการใช้แหล่งวิทยากรชุมชนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับช่วงชั้นที่ 3 ของครูสังคมศึกษามีการใช้แหล่งวิทยากรมาใช้ในการ สอนมากกว่า 10 ปี โดยสาระการเรียนรู้ ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ใช้วัดเป็นแหล่งวิทยากรมาก ที่สุด สาระการเรียนรู้ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมนั้น ครูสังคมศึกษาใช้ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สาบเป็นแหล่งวิทยากรในการสอนมากที่สุด สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ใช้ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริบ้านแม่ตุงตุงเป็นแหล่งวิทยากรในการสอนมากที่สุด และสาระการ เรียนรู้ภูมิศาสตร์ ใช้ป่าต้นน้ำในตำบลแม่สาบเป็นแหล่งวิทยากรในการสอนมากที่สุดและมีการใช้ แหล่งวิทยากรในชุมชนโดยการพานักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามประเพณีของหมู่บ้าน

1.5 แนวทางที่ผู้วิจัยจะดำเนินการแก้ปัญหา

เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่และสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นโรงเรียนในกลุ่มพัฒนา คุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ยังไม่มีศูนย์การเรียนรู้สังคม ศึกษา ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความต้องการศูนย์การเรียนรู้สังคมศึกษาเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทาง ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ทำให้ผู้เรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 เพื่อศึกษาความต้องการด้านแนวคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2.2 เพื่อศึกษาความต้องการด้านวิชาการและสื่อที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้กลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2.3 เพื่อศึกษาความต้องการด้านวัตถุประสงค์และการจัดกิจกรรมของศูนย์การ เรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2.4 เพื่อศึกษาความต้องการด้านการผลิตและจัดหาสื่อของศูนย์การเรียนรู้กลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2.5 เพื่อศึกษาความต้องการด้านการประเมินผลการเรียนของศูนย์การเรียนรู้กลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2.6 เพื่อศึกษาความต้องการด้านสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2.7 เพื่อศึกษาความต้องการด้านระเบียบการ ยืม-คืน สื่อของศูนย์การเรียนรู้กลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2.8 เพื่อศึกษาด้านความต้องการด้านเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2.9 เพื่อศึกษาความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์การเรียนรู้กลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2.10 เพื่อศึกษาความต้องการด้านประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยเชิงสำรวจ

3.2 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 14 โรงเรียน และครูผู้สอน จำนวน 127 คน

3.3 เนื้อหาสาระในการวิจัย ครอบคลุม (1) ด้านแนวความคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ (2) ด้านวิชาการและสื่อที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ (3) ด้านวัตถุประสงค์และการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ (4) การผลิตและจัดหาสื่อของศูนย์การเรียนรู้ (5) ด้านการประเมินผลการเรียนของศูนย์การเรียนรู้ (6) ด้านสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (7) ด้านระเบียบการ ยืม-คืน สื่อของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (8) ด้านความต้องการเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ (9) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์การเรียนรู้ และ (10) ด้านประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้

3.4 เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นด้านความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

3.5 ระยะเวลาในการวิจัย

เดือนมกราคม-มิถุนายน ปีการศึกษา 2557

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 ศูนย์การเรียนรู้สังคมศึกษา หมายถึง แหล่งเรียนรู้และศูนย์รวมในการจัดกิจกรรมด้านการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยวิธีการทำการฝึกปฏิบัติในศูนย์จนทำให้เกิดความชำนาญ และสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตัวผู้เรียนเอง

4.2 ความต้องการศูนย์การเรียนรู้สังคมศึกษา หมายถึง ระดับความประสงค์ของครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน ที่มีต่อการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ครอบคลุม (1) ด้านแนวความคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ (2) ด้านวิชาการและสื่อที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ (3) ด้านวัตถุประสงค์

และการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ (4) ด้านการผลิตและจัดหาสื่อของศูนย์การเรียนรู้ (5) ด้านการประเมินผลการเรียนของศูนย์การเรียนรู้ (6) ด้านสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ (7) ด้านระเบียบการ ยืม-คืน สื่อของศูนย์การเรียนรู้ (8) ด้านความต้องการเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ (9) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์การเรียนรู้และ (10) ด้านประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้

4.3 กลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพื้นที่ ตำบลภูเงินและตำบลโพธิ์ทอง จำนวน 14 โรงเรียน

4.4 ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้างสอน ในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในระดับชั้น อนุบาล-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2556

4.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอ ในจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ อำเภอเสลภูมิ อำเภอโพธิ์ทอง อำเภอหนองพอก อำเภอเมยวดี และอำเภอโพธิ์ชัย มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา ทั้งหมด 216 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 8 โรงเรียน ขนาดกลาง 133 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 54 โรงเรียน

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ข้อมูลความต้องการศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของครู เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน สนับสนุน และส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้อย่างแท้จริง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการวิจัยเรื่องความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้วิจัยได้รวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาดังต่อไปนี้ คือ (1) ศูนย์การเรียนรู้ (2) ความต้องการ (3) หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ศูนย์การเรียนรู้

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ ดังนี้ (1) ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ (2) แนวคิดการจัดศูนย์การเรียนรู้ (3) วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้ (4) ความสำคัญของศูนย์การเรียนรู้ (5) ประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้ (6) บทบาทหน้าที่ บุคลากรของศูนย์การเรียนรู้ (7) รูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ (8) คุณค่าของศูนย์การเรียนรู้ (9) สื่อการเรียนการสอนในศูนย์การเรียนรู้ (10) กิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ และ (11) แนวทางการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้

1.1 ความหมายของศูนย์การเรียนรู้

ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ มีนักการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความหมาย ดังนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2540: 2) ศูนย์การเรียนรู้ คือศูนย์รวมกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้บริการชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ทันต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์

กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 11) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ศูนย์การเรียนรู้ คือ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นๆ เป็นผู้จัด

วัฒนา ระงับทุกข์ (2542: 27) ศูนย์การเรียนรู้ คือ สภาพแวดล้อมทางการเรียนที่บรรจุกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับการเรียนด้วยตนเอง นักเรียนสามารถทำงานด้วยสื่อที่จัดไว้ให้อย่างอิสระด้วยตนเองเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2543: 3) การจัด “ศูนย์วิทยาการ” ในห้องเรียน เป็นอีกแนวทางที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทางการเรียนได้มากที่สุด ตามความสนใจ ความต้องการและความถนัด อีกทั้งยังมีผลต่อการเสริมสร้างเจตคติในการเรียนรู้ ตลอดจนการสร้างลักษณะนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและสามารถเรียนร่วมกับเพื่อนในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ และยังเสริมสร้างคุณลักษณะการที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอีกหลายรูปแบบ อาทิ ความรับผิดชอบในการศึกษาหาความรู้ได้เองจากสื่อและกิจกรรมต่างๆ ในศูนย์ นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนต่อนักเรียน ทำให้กระบวนการเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กิตานันท์ มลิทอง (2543: 128-129) ศูนย์การเรียนรู้ คือ รูปแบบการเรียนการสอนที่มีแนวคิดของการจัดการด้านกายภาพของสถานที่ในการเรียนการสอนและเพิ่มการควบคุมการเรียนโดยตัวนักเรียนเอง

อุดม เขยกิจวงศ์ (2544: 160) ศูนย์การเรียนรู้ คือ สถานที่ที่จัดกิจกรรมการเรียนที่นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากสื่อการเรียนการสอนหลายรูปแบบ ประกอบด้วยกิจกรรม 3 ประเภท คือ กิจกรรมแนะแนวการศึกษาและอาชีพ กิจกรรมการเรียนรู้วิชาการและวิชาชีพด้วยตนเองจากสื่อ และกิจกรรมสารสนเทศ

สมชัย วรานุกุลรักษ์ (2545) ศูนย์การเรียนรู้ คือ แหล่งความรู้ที่จะให้บริการความรู้ และเป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และให้ข่าวสารข้อมูลแก่กลุ่มเป้าหมายผู้เรียน โดยเป็นศูนย์ประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นให้สมบูรณ์ในตนเอง ซึ่งผู้เรียนมีโอกาสในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกัน

อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2545: 149-150) ให้ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ไว้ว่า ศูนย์การเรียนรู้ คือ สถานที่รวบรวมวัสดุ อุปกรณ์ที่ออกแบบอย่างมีเป้าหมาย นักเรียนทำงานในศูนย์การเรียนรู้เพื่อพัฒนา ค้นคว้า สร้างและเรียนรู้งานตามอัตราความก้าวหน้าของตนเอง และนักเรียนต้องรับผิดชอบการเรียนรู้

ถวัลย์ มาศจรัส (2547) ศูนย์การเรียนรู้ เป็นนวัตกรรมหนึ่งในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ นักเรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหว และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

โดยสรุป ให้ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ คือ แหล่งความรู้ที่จะให้บริการความรู้และเป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้และข่าวสารข้อมูลให้กับกลุ่มเป้าหมาย สามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้โดยศึกษาค้นคว้าจากสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จัดไว้ให้ได้อย่างอิสระ

1.2 แนวคิดการจัดศูนย์การเรียนรู้

แนวคิดการจัดศูนย์การเรียนรู้ มีนักวิชาการได้สรุปแนวคิดการจัดศูนย์การเรียนรู้ไว้ดังนี้

บุญเกื้อ ครอบหาเวช (2542: 55) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้มีแนวคิดหลักการพื้นฐานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. แนวความคิดพื้นฐานในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้จำเป็นต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของบุคคลเป็นเกณฑ์
2. แนวความคิดพื้นฐานในเรื่องความพร้อมของนักเรียนที่แตกต่างไปตามพัฒนาการของนักเรียนซึ่งสามารถจัดความพร้อมของนักเรียนได้โดยการออกแบบเนื้อหาวิธีการเรียนการสอน
3. แนวความคิดพื้นฐานในเรื่องการใช้เวลาเพื่อการศึกษา ซึ่งสามารถจัดเวลาในการเรียนให้สัมพันธ์กับลักษณะวิชาที่จะใช้เวลาไม่เท่ากัน รวมทั้งเวลาในการเรียนของนักเรียนด้วย
4. แนวความคิดพื้นฐานในเรื่องการขยายตัวทางวิชาการ ซึ่งเกิดขึ้นจากความต้องการในการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเรียนรู้วิทยาการความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

องค์การยูเนสโก อ้างถึงใน ทิพวัลย์ มาแสง (2544: 41) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. ตอบสนองความต้องการของชุมชน
3. ส่งเสริมการพัฒนาชุมชน
4. กิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้จะต้องตอบสนองและเป็นไปตามความต้องการของสมาชิกในชุมชน
5. ดำเนินงานโดยชุมชนและจัดกิจกรรมเพื่อชุมชน

สมชัย วรานุกุลรักษ์ (2546: 47) ได้สรุปความหมายและแนวคิดหลักการของศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งจะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสถานประกอบการไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนได้มีอิสระในการเรียนรู้ โดยใช้สื่อประสมหลายประเภท เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองภายใต้ความพร้อม และโอกาสของนักเรียนแต่ละคนที่แตกต่างกัน โดยมีหลักการ ดังนี้

1. มีการให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างอิสระตามความต้องการ สามารถยืดหยุ่นเวลาในการเรียนรู้ได้ตามความพร้อม ความถนัด และความสนใจด้วยตนเอง
2. มีการแสวงหาและพัฒนาสาระความรู้ ให้สามารถตอบสนองได้ตรงความต้องการของนักเรียนและองค์กรในการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง
3. มีการพัฒนาเครือข่ายความรู้ทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่นำมาใช้ในการเรียนรู้แก่นักเรียนอย่างทั่วถึง
4. การผลิตสื่อการเรียนที่เหมาะสมกับเนื้อหา และความพร้อมของนักเรียน

5. มีการประชาสัมพันธ์ให้กับนักเรียนได้รับรู้ข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดความมุ่งมั่นในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

6. มีการสื่อสารความรู้ไปสู่นักเรียนได้โดยสะดวกรวดเร็ว

7. มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง

8. มีการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุนและเอื้อต่อการเรียนรู้ของพนักงาน

9. มีการสนับสนุนจากผู้บริหารทั้งในระบบนโยบายและระดับปฏิบัติการ

10. มีการเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงาน

โดยสรุป แนวคิดการจัดศูนย์การเรียนรู้ เป็นการตอบสนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างรายบุคคล และผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้จากสื่อประสมหลายชนิด

1.3 วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้

มีนักวิชาการทางการศึกษาได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้ไว้ดังนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2539) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้ไว้ดังนี้

(1) เพื่อเป็นศูนย์กลางจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้บริการ การศึกษาโรงเรียนสายสามัญ สายอาชีพ การศึกษาตามอัธยาศัย และส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน (2) เพื่อเป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับประชาชน กลุ่มเป้าหมายต่างๆ (3) เพื่อกระจายอำนาจการบริหาร การจัดการและการมีส่วนร่วมในการให้บริการทางการศึกษา (4) เพื่อสร้างและพัฒนาสังคมการเรียนรู้ และพึ่งพาตนเองรวมทั้งเสริมสร้างวิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตยให้กับประชาชน

กิดานันท์ มลิทอง (2543: 122) ศูนย์การเรียนรู้จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะทางหลายรูปแบบดังนี้ (1) เปิดโอกาสให้นักเรียนมีการฝึกปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น โดยเป็นการเสริมแรงจนนักเรียนเกิดความชำนาญในแต่ละเรื่อง (2) กระตุ้นความสนใจและเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ นักเรียน และ (3) สามารถใช้เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษในแต่ละทักษะ

โดยสรุป ในการจัดตั้งศูนย์เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมวิทยามีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมทางด้านสังคมศึกษา ช่วยให้นักเรียนพัฒนาตนเองเกิดการเรียนรู้ กระตุ้นความรู้ความสนใจ และเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียน

1.4 ความสำคัญของศูนย์การเรียนรู้

มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของศูนย์การเรียนรู้ไว้ดังนี้

กิดานันท์ มลิทอง (2540: 122) ได้กล่าวถึงความสำคัญของศูนย์การเรียนรู้ได้ดังนี้ (1) ช่วยฝึกทักษะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการฝึกปฏิบัติ ฝึกฝนทักษะอย่างสม่ำเสมอ (2) กระตุ้นความสนใจ ศูนย์การเรียนรู้จะกระตุ้นความสนใจ และเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน เช่นการนำเข้าสู่เรื่องของแมลงให้ผู้เรียนสนใจ ก่อนที่จะเรียนเรื่องแมลงต่อไป (3) ปรับปรุงแก้ไข ศูนย์การเรียนรู้จะช่วย

ผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เช่น ผู้เรียนที่หารเลขไม่ได้จะถูกส่งไปศูนย์การเรียนรู้ด้านการหารเลข เพื่อปรับปรุงทักษะในด้านนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2544: 18) กล่าวถึงความสำคัญของศูนย์การเรียนรู้ดังนี้ (1) เป็นศูนย์กลางจัดกิจกรรมการเรียนรู้และให้บริการการศึกษาสายสามัญ สายอาชีพและการศึกษาทางไกล (2) สร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับประชาชนผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในชนบท (3) กระจายอำนาจการบริหาร การจัดการ และการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน (4) ช่วยสร้างและพัฒนาสังคมการเรียนรู้ และชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ (5) เป็นแหล่งปลูกฝังและเสริมสร้างประชาธิปไตยในชีวิต (6) เป็นศูนย์รวมการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และเพิ่มพูนรายได้แก่ประชาชน

โดยสรุป ศูนย์การเรียนรู้มีความสำคัญ คือ เป็นศูนย์ส่งเสริมการศึกษา และจัดกิจกรรมฝึกทักษะปฏิบัติให้แก่ผู้เรียนตามความสามารถเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง

1.5 ประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2549) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้ดังนี้

1. โรงเรียนรวมทั้งเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง ชุมชนและสังคม
2. เป็นการกระจายแหล่งบริการการศึกษาแหล่งข่าวสารข้อมูลและเทคโนโลยีใหม่ๆ ทางด้านการศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชุมชนได้อย่างครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่
3. เป็นการกระจายการบริหารการศึกษาให้เกิดความคล่องตัวและมีความยืดหยุ่นในการบริหารการจัดการและการจัดกิจกรรมทางการศึกษา
4. เป็นแห่งบริการชุมชนและเป็นจุดนำร่องของการพัฒนาที่ยั่งยืน
5. เป็นแหล่งปลูกฝังสร้างเสริมประชาธิปไตยในชีวิต
6. เป็นศูนย์รวมของการยกระดับการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ประชาชน
7. เป็นศูนย์กลางประสานงานเพื่อระดมสรรพกำลังทั้งภาครัฐและเอกชนในการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างคุ้มค่าโดยครูจัดการสอนให้ตามความเหมาะสม

โดยสรุป ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีประโยชน์เพื่อเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยน แหล่งข่าวสารเทคโนโลยี แหล่งบริการชุมชน แหล่งปลูกฝังสร้างเสริมประชาธิปไตย ศูนย์รวมของการยกระดับการศึกษา ศูนย์กลางการประสานงานและระดมสรรพกำลังทั้งภาครัฐและเอกชน

1.6 บทบาทหน้าที่ และบุคลากรของศูนย์การเรียนรู้

การวิจัยในครั้งนี้จะครอบคลุมในขอบข่าย ดังนี้ (1) บทบาทหน้าที่ (2) บุคลากร

1.6.1 บทบาทหน้าที่

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2540) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนมีหน้าที่และบทบาทในการประสานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบต่างๆ เป็นแหล่งข้อมูลและให้บริการสื่อประเภทต่างๆ ให้บริการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนตลอดจนสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ สายอาชีพ และกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิต

1.6.2 บุคลากร

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2543) กล่าวว่า บุคลากร หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการให้บริการทั้งบุคลากรภายนอก โดยแบ่งประเภทของบุคลากรประจำศูนย์การเรียน ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์การเรียน ได้แก่ ครูประจำศูนย์การเรียน มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมศูนย์การเรียน
2. วิทยากรเสริม ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งซึ่งได้รับเชิญมาให้ความรู้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย โดยได้รับค่าตอบแทนเป็นรายชั่วโมง
3. อาสาสมัคร ได้แก่ ผู้ที่สมัครใจมาช่วยเหลือครูประจำศูนย์การเรียนในการจัดกิจกรรมหรือบริการด้านอื่นๆ โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน

โดยสรุป ศูนย์การเรียนมีหน้าที่และบทบาทในการประสานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ส่วนบุคลากรของศูนย์การเรียนได้แก่ครูประจำศูนย์การเรียน วิทยากรเสริม และอาสาสมัคร

1.7 รูปแบบของศูนย์การเรียน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2526: 34-36) แบ่งรูปแบบศูนย์การเรียนไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. ศูนย์การเรียนเอกเทศ เป็นศูนย์การเรียนที่แยกเป็นอิสระจากห้องเรียน เช่น ศูนย์การเรียนครู เป็นศูนย์การเรียนที่ใช้เป็นห้องปฏิบัติการ วิธีสอน เหมาะสำหรับสถาบันฝึกหัดครู อาจจัดในสถาบันเอง หรือในโรงเรียนที่มีนิสิตฝึกสอนประจำอยู่ก็ได้ ควรเป็นห้องเอกเทศมีวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม
2. ศูนย์การเรียนในห้องเรียน เป็นการดัดแปลงห้องเรียนธรรมดา โดยจัดเป็นศูนย์วิชาการต่างๆ ว่างข้างผนังห้อง หรือมุมห้อง โดยมีสื่อการสอนหรือกิจกรรมให้นักเรียน ได้ศึกษาหรือค้นคว้าตามวิชาการต่างๆ เช่น ศูนย์ศิลปะ ศูนย์วิทยาศาสตร์ ศูนย์สังคมศึกษา ฯลฯ
3. การสอนแบบศูนย์การเรียน เป็นการเปลี่ยนแปลงห้องเรียนแบบธรรมดาที่ครูเป็นผู้สอน มาเป็นศูนย์กิจกรรมที่นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันภายในศูนย์ และสามารถประเมินผลงานของตนเองได้ ตามประสบการณ์และเนื้อหาที่ครูกำหนดไว้ให้ การจัดห้องเรียนแบบ

ศูนย์การเรียนรู้นี้ อาศัยพื้นฐานจากทฤษฎีการใช้สื่อประสมและกระบวนการกลุ่มเป็นบูรณาการการพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนให้มากที่สุด

4. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน คือสถานที่ที่เปิดโอกาสให้บุคคลทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นเด็กเล็ก หรือผู้สูงอายุเข้าศึกษาหาความรู้ได้ การเรียนอาจจะเรียนจากโปรแกรมการสอนซึ่งจัดไว้ในรูปของชุดการสอนรายบุคคลตามหมวดหมู่ของเนื้อหาและประสบการณ์ต่างๆ หรือจากกิจกรรมอื่นๆ ที่ศูนย์จะเป็นผู้จัดให้ โดยมีครูทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน ที่ปรึกษา การเรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนไม่มีการกำหนดเวลาและระดับชั้น ผู้เรียนจะเข้าเรียนเมื่อใดก็ได้ เนื้อหาและประสบการณ์ในชุดการสอนจะแบ่งเป็นหน่วยตามลำดับบทศาสตร์จากง่ายไปหายาก จากระดับพื้นฐานไปสู่ระดับสูงระดับการเรียนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนประกอบด้วย

4.1 ศูนย์เด็ก เป็นสถานศึกษาสำหรับเด็กเล็ก (2 ขวบครึ่ง-6 ขวบ) มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะเตรียมเด็กให้มีพัฒนาการด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถเรียนในชั้นสูงขึ้นไป ดังนั้นเด็กจะไม่ถูกบังคับให้เรียนอ่านและเขียนหรือบวกลบคูณหาร แต่จะได้รับการฝึกฝนการใช้สื่อ ฝึกการแสดงออก ฝึกวินัยพัฒนากล้ามเนื้อ ฯลฯ ศูนย์นี้จึงต้องมีอุปกรณ์เพื่อส่งเสริมด้านเหล่านี้ อาทิเช่น ม้าหมุน ชิงช้า บ่อทราย ที่เล่นเกมต่างๆ ที่ฟังนิทาน ตลอดจนอุปกรณ์ หรือกิจกรรมสำหรับฝึกทักษะอื่นๆ

4.2 ศูนย์การศึกษาขั้นมูลฐาน เป็นที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้พื้นฐานของชีวิต อาทิเช่น วิชาภาษา คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา วิชาชีพเบื้องต้น ฯลฯ ศูนย์นี้จะรับเด็กเมื่ออายุ 6 ขวบ ในขั้นนี้จะไม่มีการบังคับให้เด็กต้องมานั่งเรียนในชั้นตลอดเวลา นอกจากการเข้าร่วมประสบการณ์ บางอย่างที่คุณเรียนจะต้องได้รับร่วมกัน นักเรียนจะเลือกเข้าศูนย์ประสบการณ์ตามความสนใจและแต่ละคนจะก้าวหน้าทางการเรียนต่างๆ กัน เช่น คนหนึ่งอาจจะเรียนวิชาสังคมได้ เพียง 40 หน่วย ในขณะที่อีกคนเรียนได้ 60 หน่วย ในเวลา 1 ปี ซึ่งขึ้นอยู่กับเอกภาพของแต่ละบุคคล

4.3 ศูนย์การอาชีพ เป็นที่จัดประสบการณ์และวิชาชีพขั้นสูงสำหรับผู้ใหญ่ โดยสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น อาจจะมีทั้งระยะสั้นและระยะยาวไว้ให้ผู้เรียนเลือกเข้าโปรแกรมตามความสนใจ และความสะดวก วิชาที่จะเปิด เช่น การทำขนม การซ่อมเครื่องยนต์ การเลี้ยงสุกร ฯลฯ

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนี้ เริ่มทำการตั้งแต่ 6 โมงเช้า ถึง 5 ทุ่ม โดยมีครูเป็นผู้ประสานงานอยู่กันเป็นผลัด และจะประหยัดจำนวนครูด้วย เพราะการเรียนส่วนใหญ่จะจัดอยู่ในรูปของชุดการสอนแล้ว

องค์การยูเนสโก อ้างถึงใน ทิพวัลย์ มาแสง (2544: 41) ได้กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้จะมี 3 รูปแบบ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ศูนย์การเรียนรู้ที่อาศัยสถานศึกษาที่มีอยู่แล้วเป็นฐาน (Institution-Based)
2. ศูนย์การเรียนรู้ที่อาศัยชุมชนเป็นฐาน (Community-Based)

3. ศูนย์การเรียนรู้ที่อาศัยการผสมผสานสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน(Comprehensive) โดยสรุป รูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ เป็นศูนย์ผสมผสานระหว่างศูนย์การเรียนรู้ในห้องเรียน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และศูนย์การเรียนรู้เอกเทศ เพื่อจัดกิจกรรมสนองความสนใจและความถนัดของผู้เรียน

1.8 คุณค่าของศูนย์การเรียนรู้

ชัชยงค์ พรหมวงศ์ (2526: 37) ได้กล่าวถึงคุณค่าของศูนย์การเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ส่งเสริมสมรรถภาพการสอนของครู โดยเฉพาะศูนย์การเรียนรู้สำหรับครูซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถร่วมกันผลิตอุปกรณ์ และสร้างกิจกรรมเพื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีที่ทดลองใช้ก่อนที่จะนำไปใช้จริง

2. เสริมสร้างควมมีประสิทธิภาพของผู้เรียนศูนย์การเรียนรู้ในห้องอันเป็นการจัดศูนย์การเรียนรู้ระดับพื้นฐานนั้นย่อมช่วยให้ผู้เรียนรู้จักขวนขวายหาความรู้ตามความสนใจ ตามมุมวิชาการต่างๆ เน้นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะฝึกฝนตนเองให้ (1) มีความเชื่อมั่นในตนเอง (2) เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมที่ตนกำเนิด และ (3) มีลักษณะพึงประสงค์ตามสภาพสังคมและวัฒนธรรม

3. แก้ปัญหาทางการศึกษาเพื่อมวลชนในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ซึ่งเมื่อนำเข้ามาใช้ในระบบการศึกษาของไทยอย่างจริงจัง จะเป็นการแก้ปัญหาทางการศึกษาหลายประการ อาทิเช่น สถานศึกษาหรืออาคารเรียนไม่เพียงพอ เพราะศูนย์การเรียนรู้ชุมชนนี้นับได้ว่าเป็นการใช้อาคารสถานที่อย่างคุ้มค่าที่สุด เพราะทุกคนในชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากที่นี่ได้เวลาในการใช้สถานที่ที่ยาวขึ้น คือ ตั้งแต่ 6 ถึง 23 นาฬิกา เท่ากับเปิดโอกาสให้ทุกคนมากยิ่งขึ้น

โดยสรุป คุณค่าของศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ ส่งเสริมสมรรถภาพการสอนของครู เสริมสร้างควมมีประสิทธิภาพของผู้เรียน แก้ปัญหาทางการศึกษาเพื่อมวลชนในอนาคต

1.9 สื่อการเรียนการสอนในศูนย์การเรียนรู้

สื่อการเรียนการสอนในศูนย์การเรียนรู้เน้นช่วยให้ผู้เรียนรู้จักขวนขวายหาความรู้ตามความสนใจ เน้นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะฝึกฝนตนเอง ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อทางโสตทัศนศึกษา โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ของจริงและหุ่นจำลอง แหล่งวิทยากรและข้อมูลสารสนเทศ โดยสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมคือ

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

กิดานันท์ มลิทอง (2544) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้ในแต่ละศูนย์จะมีสื่อการเรียนการสอนประเภทต่างๆ ไว้แล้วแต่กิจกรรมการเรียน โดยอาจจะแยกเป็นสื่อวัสดุอุปกรณ์ แต่ละประเภท หรืออาจจะเป็นชุดการเรียนก็ได้

อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2545) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้ที่ให้นักเรียนค้นคว้า ต้องมีวัสดุที่หลากหลายให้นักเรียนได้เลือกใช้ เช่น หนังสือที่หลากหลาย คอมพิวเตอร์ สื่อประสม อุปกรณ์การเรียนต่างๆ เป็นต้น โดยนักเรียนจะเป็นคนตัดสินใจในการเลือกใช้และกำหนดเวลาในการใช้สื่อแต่ละชนิด ซึ่งนักเรียนจะสามารถใช้ได้นาน เพราะนักเรียนเป็นคนเลือกสื่อที่ตนสนใจและเหมาะสมกับความสามารถของตน

วรางคณา โตโพธิ์ไทย (2554) ได้กล่าวถึงสื่อและประเภทของสื่อไว้ดังนี้

1. สื่อประเภทวัสดุในการสอนสังคมศึกษา สื่อการสอนประเภทวัสดุในการสอนสังคมศึกษา หมายถึง สิ่งที่ย้ายทอดความรู้ สามารถสลายได้ ใช้แล้วหมดไป สื่อในการสอนสังคมศึกษามีหลายประเภท ได้แก่ สื่อวัสดุประเภทสิ่งพิมพ์ สื่อวัสดุประเภทโสตทัศน และสื่อวัสดุประเภทอิเล็กทรอนิกส์

1.1 สื่อประเภทวัสดุประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ในการสอนสังคมศึกษา สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสอนสังคมศึกษา เพราะเป็นสื่อส่งเสริมการอ่าน มีทั้งหนังสือแบบเรียนตำรา หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือนิทานและเอกสารร่วมสมัย

1.1.1 หนังสือแบบเรียนตำรา ประกอบด้วยเนื้อหา การเรียนการสอนสังคมศึกษา อาจมีภาพประกอบหรือภาพเขียนเพิ่มความน่าสนใจ หนังสือแบบเรียนตำราสังคมศึกษาของแต่ละสาระการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ปัจจุบันมีการพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับหลักสูตรและการนำไปใช้

1.1.2 หนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางสังคมศึกษา จึงควรให้ผู้เรียนอ่านเพิ่มเติมให้มาก ภายใต้การแนะนำของผู้สอน หนังสืออ่านเพิ่มเติมควรเป็นหนังสือที่ส่งเสริมการอ่าน มีความสนใจ มีเนื้อหาเกี่ยวข้องหรือเพิ่มเติมจากสาระที่ให้ผู้เรียนเรียน

1.1.3 หนังสือการ์ตูน และหนังสือนิทาน ปัจจุบันมีสำนักพิมพ์หลายแห่งผลิตหนังสือการ์ตูน และหนังสือนิทาน สอดคล้องกับการสอนสังคมศึกษา หนังสือประเภทการ์ตูนและหนังสือนิทานเป็นหนังสือที่เหมาะสมกับผู้เรียนประถมศึกษา ผู้เรียนมัธยมศึกษาสามารถอ่านได้เช่นกัน

1.1.4 เอกสารร่วมสมัยนอกจาก สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทที่ครูผู้สอนสามารถนำมาใช้ประกอบการสอน วิชาสังคมศึกษาแล้ว ครูยังสามารถนำเอกสารร่วมสมัย ประกอบด้วยเอกสารต่างๆ เช่น จุลสาร เอกสาร แผ่นพับ แผ่นปลิว หนังสือพิมพ์รายวัน ซึ่งให้ข้อมูลหรือเนื้อหา

สาระในปัจจุบัน หรือเนื้อหาสาระเพิ่มเติม ซึ่งไม่มีในหนังสือเรียนนำมาประกอบการสอนสังคมศึกษา เช่นกัน

1.2 สื่อวัสดุประเภทสื่อโสตทัศนในการสอนสังคมศึกษา สื่อโสตทัศนที่นำมาใช้ในการสอนสังคมศึกษา ได้แก่ กราฟ แผนที่ แผนภูมิหรือแผนภาพ ภาพและภาพชุด

1.2.1 กราฟ เป็นสื่อการสอนสังคมที่ใช้แสดงข้อมูลที่เป็นจำนวนตัวเลข หรือข้อความเพื่อนำไปสู่การเปรียบเทียบในข้อมูล

1.2.2 แผนที่ เป็นสื่อสำคัญของการสอนสังคมศึกษาในสาระภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ แผนที่ที่นำมาแสดงต้องชัดเจนตรงกับสาระที่สอน โดยสอนให้ผู้เรียนอ่านและแปลความ บางครั้งอาจให้ผู้เรียนจัดทำแผนที่ด้วยตนเอง

1.2.3 แผนภูมิหรือแผนภาพ เป็นสื่อที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ ความต่อเนื่อง หรือวิวัฒนาการของข้อมูล

1.2.4 ภาพและภาพชุด เป็นภาพที่ใช้ประกอบการชุดการสอนสังคมศึกษาโดยใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระสังคมศึกษา ต้องมีขนาดเหมาะกับกลุ่มผู้เรียน

1.3 สื่อวัสดุประเภทอิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อที่ผู้สอนสังคมศึกษานิยมใช้ ได้แก่ ภาพยนตร์/วีดิทัศน์ สื่อเสียงคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และ e-Learning

1.3.1 ภาพยนตร์/วีดิทัศน์ เป็นสื่อที่ใช้เสนอเนื้อหา ที่มีการเคลื่อนไหวให้เห็นทั้งภาพและเสียง เป็นสื่อการสอนที่นักเรียนให้ความสนใจเป็นอันมาก เพราะทำให้บทเรียนที่ความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

1.3.2 สื่อเสียง ปัจจุบันสามารถบันทึกเสียงอยู่ในวัสดุหลายรูปแบบ เช่น ซีดี mp3

1.3.3 คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นบทเรียนที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อหรือช่องทางในการนำเสนอเนื้อหา มีกิจกรรมในรูปแบบต่างๆเป็นการรวมศักยภาพการทำงานของคอมพิวเตอร์และโครงสร้างที่พึงประสงค์ เป็นการจัดโปรแกรมการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ ในปัจจุบันมักอยู่ในรูปของสื่อประสม

1.3.4 e-learning หมายถึง การเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อคอมพิวเตอร์ e-Learning มีทั้งระบบออฟไลน์ในรูปซีดี และแบบออนไลน์ผ่านเครือข่ายเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองตามศักยภาพ e-Learning นำเสนอรูปแบบด้วยสื่อประสมมีอักษร ภาพเคลื่อนไหวและเสียงประกอบ สามารถมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับบทเรียน

โดยสรุป ศูนย์การเรียนรู้ควรจัดให้มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ สื่อไม่ตีพิมพ์ สื่อกราฟิก รูปภาพ แผนที่ สไลด์ ภาพยนตร์ วิดิทัศน์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น

1.10 กิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้

ในศูนย์การเรียนรู้สามารถประยุกต์ใช้เป็นศูนย์การเรียนรู้ได้หลายแบบ

1. ศูนย์การเรียนรู้สามารถนำไปใช้กับทุกระดับการศึกษาทุกรายวิชา
2. ศูนย์ฝึกทักษะ (Skill Centers) ศูนย์นี้ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะเพิ่มขึ้น โดยได้รับการสอนจากบทเรียนผ่านสื่อหรือวิธีการอื่นมาก่อน ทักษะพื้นฐานจะทำให้ฝึกและปฏิบัติในศูนย์จนทำให้มีความชำนาญด้วยตัวผู้เรียนเอง
3. ศูนย์ความสนใจ (Interest Centers) เป็นศูนย์ที่สร้างขึ้นมาเพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจใหม่ๆ และให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
4. ศูนย์สอนเสริม (Remedial Centers) เป็นศูนย์ที่จะช่วยผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือความรู้หรือทักษะที่ยังไม่เพียงพอจากการเรียนปกติ หรือแยกผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ
5. ศูนย์เพิ่มพูนความรู้ (Enrichment Centers) ศูนย์นี้จะกระตุ้นประสบการณ์การเรียนรู้เพิ่มขึ้นหลังจากที่ผู้เรียน ได้เรียนหรือทำกิจกรรมบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้แล้ว เช่น ผู้เรียนที่มีความสามารถสูงเรียนบทเรียนคณิตศาสตร์จบแล้วแต่ยังมีเวลาให้ไปเรียนในศูนย์นั้นที่มีบทเรียนยากเพิ่มขึ้น หรือมีกิจกรรมอื่นให้ทำเพิ่มความชำนาญหรืออาจจะเป็นศูนย์ที่มีคอมพิวเตอร์ที่มีเกมทางคณิตศาสตร์
6. ศูนย์สำรอง (Reserved Centers) อาจจะมีศูนย์สำรองไว้ในกรณีที่มีศูนย์แยกกิจกรรม เมื่อผู้เรียนทำกิจกรรมในศูนย์ใดเสร็จแล้วจะเข้าไปทำกิจกรรมในศูนย์อื่น แต่ศูนย์นั้นยังไม่ว่าง เนื่องจากผู้เรียนในศูนย์นั้นยังทำกิจกรรมไม่เสร็จก็ให้มารอในศูนย์สำรองนี้โดยมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษาเตรียมไว้อาจเป็นกิจกรรมในลักษณะผ่อนคลายซึ่งจะทำให้ไม่ว่างในขณะที่รอหรือรบกวนผู้ที่กำลังทำกิจกรรมในศูนย์อื่น

โดยสรุป ในศูนย์การเรียนรู้สามารถประยุกต์ใช้เป็นศูนย์การเรียนรู้ได้หลายแบบเช่น ศูนย์ฝึกทักษะ ศูนย์ความสนใจ ศูนย์สอนเสริม ศูนย์เพิ่มพูนความรู้ และ ศูนย์สำรอง

1.11 แนวทางการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้

วารินทร์ อินบัว (2544: 26-27) ได้กำหนดองค์ประกอบของการบริการของศูนย์การเรียนรู้ไว้ 4 ประการดังต่อไปนี้

1. บริการสื่อ เป็นที่รวบรวมสื่อการเรียนการสอนและสื่อการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถค้นคว้าด้วยตนเองได้แบ่งสื่อประเภทต่างๆ ได้ดังนี้ (1) สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นเล่มได้แก่

หนังสือ หนังสือเล่มเล็ก (2) สื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นเล่ม ได้แก่ โปสเตอร์ แผ่นพลิก แผ่นพับ หนังสือพิมพ์ วารสาร บัตรคำ และบัตรรูปภาพ (3) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยู โทรทัศน์ เทป สไลด์ วิดีทัศน์และ ภาพยนตร์ (4) สื่อประเภทเกม เกมบางอย่างอาจสอนสอนหลักการ หรือแนวคิดในการพัฒนาเข้าใจได้ (5) สื่อประเภทการแสดงพื้นบ้านต่างๆ เช่น หมอลำ ลำตัด ลิเก หนังตะลุง มโนราห์ เป็นต้น (6) สื่อ ประเภทบุคคล เป็นสื่อสำคัญที่สุดเพราะโดยทั่วไปแล้วจะสื่อความหมายได้ดีกว่าสื่ออื่นที่สมบูรณ์แล้ว ยังจะต้องใช้สื่อบุคคลประกอบ

2. บริการแนะแนว เป็นการให้ความช่วยเหลือนักเรียนโดยวิธีการสัมภาษณ์ การ พบปะ หรือติดต่อเป็นการส่วนตัว ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับบริการได้เข้าใจตนเอง สิ่งแวดล้อม และสามารถ แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

3. บริการกิจกรรม เป็นที่จัดกิจกรรมต่อเนื่องต่อเนื่องแก่นักศึกษา เช่นการสาธิต และการทดลอง โดยจัดดำเนินการเองหรือเชิญวิทยากร เป็นผู้ให้การสาธิตแก่กลุ่มเป้าหมาย

4. บริการข้อมูลข่าวสาร มีการสำรวจ รวบรวม จัดหมวดหมู่ นำเสนอข้อมูลต่างๆ มีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อบุคคล เช่นการพูดคุย การบอกเล่า การเผยแพร่ทางสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อให้ ทราบความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่ทันต่อเหตุการณ์

โดยสรุป การบริการของศูนย์การเรียนรู้มี 4 ประการคือ การบริการสื่อ การบริการ แนะแนว บริการกิจกรรม และบริการข้อมูลข่าวสาร

2. ความต้องการ

ในเรื่องความต้องการผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับความต้องการครอบคลุม (1) ความหมายของ ความต้องการ (2) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ รายละเอียดดังนี้

2.1 ความหมายของความต้องการ

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2526: 323) กล่าวถึง "ความ ต้องการ" ว่าหมายถึง ความอยากได้ใคร่ได้หรือประสงค์จะได้และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ ร่างกายเกิดการความขาดสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งเร้ามากระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้นทำให้ร่างกายไม่ อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรนและแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นๆ เมื่อร่างกายได้รับตอบสนอง แล้วร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่งและก็จะเกิดความต้องการใหม่ๆ เกิดขึ้นมา ทดแทน วนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

กมลรัตน์ หล้าสุขษ์ (2528: 221) ความต้องการคือ สิ่งที่จำเป็นที่ต้องได้รับการดำรงชีพของอินทรีย์ซึ่งความต้องการนั้น ได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ

วิรัช คุงคะจันทร์ (2535) ความต้องการคือ สภาวะที่บุคคลยังขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งและมุ่งให้ได้มาซึ่งสิ่งนั้น สภาวะที่บุคคลยังขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็คือช่องว่างอันเกิดขึ้นจากสิ่งบุคคลมีอยู่กับสิ่งทีบุคคลปรารถนา ถ้าหากบุคคลไม่ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนปรารถนานี้แล้วก็จะทำให้บุคคลอยู่ในสภาวะที่พยายามขวนขวายให้ได้มาซึ่งสิ่งนั้นอยู่เรื่อยๆ และความปรารถนาของบุคคลในสิ่งต่างๆ มักจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม

วิจิตร อวาระกุล (2535) ความต้องการ คือ สภาวะที่บุคคลยังขาดหรือยังไม่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่งและมีความต้องการที่จะมีหรือให้ได้มาซึ่งสิ่งเหล่านั้น ซึ่งสิ่งที่มนุษย์ยังขาดอยู่ ยังมีความต้องการมีแต่ไม่มี ไม่ได้มี จะเกิดช่องว่าง จะเกิดความขัดแย้ง ความไม่ลงรอย ความต้องการนี้หากยังไม่ได้รับการบำบัดให้เป็นที่พอใจตามสมควรแล้ว จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ การพัฒนาต่างๆ เป็นอย่างดี

สุชา จันทร์อม (2536: 67) ความต้องการ คือ ความจำเป็นของอินทรีย์ เพื่อการดำรงอยู่ของชีวิต ซึ่งเกี่ยวกับการเจริญเติบโต การสืบพันธุ์ การมีอนามัยดี และรวมถึงการให้สังคมยอมรับ

วินิจ เกตุขำ (2543) ความต้องการ คือ สิ่งที่ยากให้เป็น หรือปรารถนาให้เกิดขึ้นตามเป้าหมายที่วางไว้

โดยสรุป ความต้องการ คือ ความอยากได้ ใครได้ หรือประสงค์จะได้ ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อสร้างสภาวะสมดุลให้เกิดขึ้นกับร่างกายของมนุษย์

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ ได้แก่ ทฤษฎีความต้องการ อีอาร์จี อัลเดอร์เฟอร์ ทฤษฎีความต้องการของคูเปอร์ ทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ และทฤษฎีความต้องการตามแนวคิดของเมอร์เรย์ มีรายละเอียดแต่ละทฤษฎีดังนี้

2.2.1 ทฤษฎีความต้องการ ERG ของ Alderfer

อี อาร์ จี อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer, 1969: 142) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 3 ระดับ คือ

1. ความต้องการที่จะดำรงชีวิต หรือความต้องการที่จะคงอยู่ (Existence: E) เป็นความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดี เป็นความต้องการปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต ความต้องการทางวัตถุดิบเดือน ประโยชน์ตอบแทน สภาพการทำงาน ปัจจัยอำนวยความสะดวกในการทำงาน เป็นต้น

2. ความต้องการด้านความสัมพันธ์ (Relatedness: R) คือ ความต้องการผูกพันกับผู้อื่นในการทำงาน ต้องการเป็นพวกได้รับความยอมรับ ร่วมรับรู้และแบ่งปันความรู้สึก ระหว่างกันต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ต้องการเป็นเพื่อน

3. ความต้องการด้านความเจริญเติบโต (Growth: G) เป็นความต้องการที่จะเจริญก้าวหน้าในการทำงาน สามารถทุ่มเทความรู้ ความสามารถของตนในการทำงานอย่างเต็มที่ และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเพิ่มขึ้น ด้วย

2.2.2 ทฤษฎีความต้องการของคูเปอร์

คูเปอร์ (Cooper, 1958: 31-33) กล่าวถึงความต้องการของบุคลากรในการทำงานไว้หลายประการ ได้แก่ งานที่เขาสนใจ อุปกรณ์ที่ดีสำหรับการทำงาน ค่าจ้างเงินเดือนที่ยุติธรรม โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สภาพการทำงานที่ดี รวมทั้ง ชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสม และสถานที่ทำงานที่เหมาะสม ความสะดวกในการไปและกลับ รวมทั้ง สวัสดิการอื่นๆ ทำงานร่วมกับผู้บังคับบัญชาที่เข้าใจในการควบคุมปกครองโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นคนที่เขายกย่องนับถือ

2.2.3 ทฤษฎีลำดับความต้องการ (Hierarchy of Need Theory)

เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นโดย อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) เป็นนักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยแบรนดิส เป็นทฤษฎีที่รู้จักกันมากที่สุด ซึ่งระบุว่า บุคคลมีความต้องการเรียงลำดับจากพื้นฐานที่สุดไปยังระดับสูงสุด กรอบที่สำคัญของทฤษฎีนี้มีสามประการ คือ

1. บุคคล เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการ ความต้องการเป็นอิทธิพลหรือเป็นเหตุจูงใจต่อพฤติกรรม ความต้องการที่ไม่ได้รับ การสนองตอบเท่าที่จำเป็นที่เป็นเหตุจูงใจ ส่วนความต้องการที่ได้รับการสนองตอบแล้วจะไม่เป็นเหตุจูงใจอีกต่อไป

2. ความต้องการของบุคคลเป็นลำดับขั้นเรียงตามความสำคัญจากความต้องการพื้นฐาน ไปจนถึงความต้องการ

3. เมื่อความต้องการลำดับต่ำได้รับการสนองตอบอย่างดี บุคคลจะก้าวไปสู่ความต้องการลำดับที่สูงขึ้นต่อไป

มาสโลว์ เห็นว่าความต้องการของบุคคลมีห้ากลุ่มจัดแบ่งได้เป็นห้าระดับจากรดับต่ำไปสูง เพื่อความเข้าใจมักจะแสดงลำดับของความต้องการเหล่านี้ดังนี้ มาสโลว์ได้แบ่งความต้องการเป็น 5 ลำดับดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Need)

เป็นความต้องการลำดับต่ำ และเป็นพื้นฐานของชีวิต เป็นแรงผลักดันทางชีวภาพ เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย หากพนักงานมีรายได้จากปฏิบัติงานเพียงพอ ก็จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยมีอาหารและที่พักอาศัย เขาก็จะมีกำลังที่จะทำงานต่อไปและการมีสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม เช่น ความสะอาด ความสว่าง การระบายอากาศที่ดี การบริการสุขภาพ เป็นการสนองความต้องการในลำดับนี้ได้

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs)

เป็นความต้องการที่จะเกิดขึ้นหลังจากที่ความต้องการทางความร่างกายได้รับการตอบสนองอย่างไม่ขาดแคลน หมายถึง ความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจากอันตรายทั้งทางกายและทางจิตใจ ความมั่นคงในงานในชีวิตและสุขภาพ การสนองตอบความต้องการนี้ต่อพนักงานทำได้หลายอย่างเช่น การประกันชีวิตและสุขภาพ กฎระเบียบข้อบังคับที่ยุติธรรมการให้มีสภาพแรงงานความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs)

เมื่อมีความปลอดภัยในชีวิตและมั่นคงในงานแล้ว คนเราต้องการความรัก มิตรภาพความใกล้ชิดผูกพัน ต้องการเพื่อน การมีโอกาสเข้าสมาคมสังสรรค์กับผู้อื่น ได้รับการยอมรับเป็นสมาชิกในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่ม

4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs)

เมื่อความต้องการทางสังคมได้รับการตอบสนองแล้ว คนเราต้องการสร้างสถานะภาพของตัวเองให้สูงเด่น มีความภูมิใจและสร้างการนับถือตนเอง ชื่นชมในความสำเร็จของงานที่ทำ ความรู้สึกมั่นใจในตัวเองและเกียรติยศ ความต้องการเหล่านี้ได้แก่ ยศ ตำแหน่ง ระดับเงินเดือนที่สูง งานที่ทำหาย ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงาน โอกาสแห่งความก้าวหน้าในงานอาชีพ เป็นต้น

5. ความต้องการเติมเต็มความสมบูรณ์ให้ชีวิต (Self-actualization Needs)

เป็นความต้องการระดับสูงสุด คือความต้องการจะเติมเต็มศักยภาพของตนเอง ต้องการความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาสูงสุดของตัวเอง ความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาทักษะความสามารถให้ถึงขีดสุดยอด มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจและการคิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ การก้าวสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นในอาชีพและการทำงาน เป็นต้น

มาสโลว์แบ่งความต้องการเหล่านี้ออกเป็นสองกลุ่ม คือ ความต้องการที่เกิดจากความขาดแคลน (deficiency need) เป็นความต้องการระดับต่ำ ได้แก่ความต้องการทางกายและความต้องการความปลอดภัย อีกกลุ่มหนึ่งเป็น ความต้องการก้าวหน้า และพัฒนาตนเอง (growth needs) ได้แก่ความต้องการทางสังคม เกียรติยศชื่อเสียง และความต้องการเติมเต็มความสมบูรณ์ให้ชีวิต จัดเป็นความต้องการระดับสูง และอธิบายว่า ความต้องการระดับต่ำจะได้รับการตอบสนองจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ส่วนความต้องการระดับสูงจะได้รับการสนองตอบจากปัจจัยภายในตัวบุคคลเอง ตามทฤษฎีของมาสโลว์ ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองอย่างดีแล้ว จะไม่สามารถเป็นเงื่อนไขของใจบุคคลได้อีกต่อไป แม้ผลการวิจัยในเวลาต่อมา ไม่สนับสนุนแนวคิดทั้งหมดของมาสโลว์ แต่ทฤษฎีลำดับความต้องการของเขา ก็เป็นทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน ในการอธิบายองค์ประกอบของแรงจูงใจซึ่งมีการพัฒนาในระยะหลัง

2.2.4 ทฤษฎีความต้องการตามแนวความคิดของเมอร์เรย์ (Murray)

เมอร์เรย์มีความคิดเห็นว่าความต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้นก่อให้เกิดความรู้สึกขาดซึ่งความต้องการนี้บางครั้งเกิดขึ้นเนื่องจากแรงกระตุ้นภายในของบุคคลและบางครั้งอาจเกิดความต้องการเนื่องจากสภาพสังคมก็ได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากสภาพทางร่างกายและสภาพทางจิตใจนั่นเอง ทฤษฎีความต้องการตามหลักการของเมอร์เรย์สามารถสรุปได้ดังนี้ (โยธิน ศันสนยุท 2530: 36)

1. ความต้องการที่จะเอาชนะด้วยการแสดงออกความก้าวร้าว (Need for Aggression) ความต้องการที่จะเอาชนะผู้อื่น เอาชนะต่อสิ่งขัดขวางทั้งปวงด้วยความรุนแรงมีการต่อสู้ การแก้แค้น การทำร้ายร่างกาย หรือฆ่าฟันกัน เช่นการพุดจากระทบกระแทกกับบุคคลที่ไม่ชอบกัน หรือมี ปัญหากัน เป็นต้น

2. ความต้องการที่จะเอาชนะฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ (Need for Counteraction) ความต้องการที่จะเอาชนะนี้เป็นความต้องการที่จะฟันฝ่าอุปสรรคความล้มเหลวต่างๆ ด้วยการสร้างความพยายามขึ้นมา เช่น เมื่อได้รับคำดูถูกดูหมิ่น ผู้ได้รับจะเกิดความพากเพียรพยายามเพื่อเอาชนะ คำสบประมาทจนประสบความสำเร็จ เป็นต้น

3. ความต้องการที่จะยอมแพ้ (Need for Abasement) ความต้องการชนิดนี้เป็นความต้องการที่จะยอมแพ้ ยอมรับผิด ยอมรับคำวิจารณ์หรือยอมรับการถูกลงโทษ เช่น การเผาตัวตายเพื่อประท้วงระบบการปกครองพันท้ายนรสิ่งที่ไม่ยอมรับอภัยโทษ ต้องการจะรับโทษตามกฎหมาย เป็นต้น

4. ความต้องการที่จะป้องกันตนเอง (Need for Defendant) เป็นความต้องการที่จะป้องกันตนเองจากคำพิพากย์วิจารณ์ การตำหนิติเตียนซึ่งเป็นการป้องกันทางด้านจิตใจ พยายามหาเหตุผลมาอธิบายการกระทำของตนมีการป้องกันตนเองเพื่อให้พ้นผิดจากการกระทำต่างๆ เช่นให้เหตุผลว่าสอบตกเพราะครูสอนไม่ดี ครู อาจารย์ที่ไม่มีวิญญานครูชี้แจงจบรมสั่งสอนศิษย์ หรือประเภท "รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง"

5. ความต้องการเป็นอิสระ (Need for Autonomy) ความต้องการชนิดนี้เป็นความต้องการที่ปรารถนาจะเป็นอิสระจากสิ่งกีดขวางทั้งปวง ต้องการที่จะต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเป็นตัวของตัวเอง

6. ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) คือความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ที่ยากลำบากให้ประสบความสำเร็จจากการศึกษาพบว่าเพศชายจะมีระดับความต้องการความสำเร็จมากกว่าเพศหญิง

7. ความต้องการสร้างมิตรภาพกับบุคคลอื่น (Need for Affiliation) เป็นความต้องการที่จะทำให้ผู้อื่นรักใคร่ต้องการรู้จักหรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ต้องการเอาอกเอาใจ มีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง พยายามสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลอื่น

8. ความต้องการความสนุกสนาน (Need for Play) เป็นความต้องการที่จะแสดงความสนุกสนานต้องการหัวเราะเพื่อการผ่อนคลายความตึงเครียดมีการสร้างหรือเล่าเรื่องตลกขบขัน เช่น มีการพักผ่อนหย่อนใจมีส่วนร่วมในเกมกีฬา เป็นต้น

9. ความต้องการแยกตนเองออกจากผู้อื่น (Need for Rejection) บุคคลมักจะมีอาการปรารถนาในการที่จะแยกตนเองออกจากผู้อื่นไม่มีความรู้สึกยินดียินร้ายกับบุคคลอื่น ต้องการเมินเฉยจากผู้อื่นไม่สนใจผู้อื่น

10. ความต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น (Need for Succorance) ความต้องการประเภทนี้จะเป็นความต้องการให้บุคคลอื่นมีความสนใจเห็นอกเห็นใจ มีความสงสารในตนเอง ต้องการได้รับความช่วยเหลือ การดูแลให้คำแนะนำดูแลจากบุคคลอื่นนั่นเอง

11. ความต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลอื่น (Need for Nurture) เป็นความต้องการที่จะเข้าร่วมในการทำกิจกรรมในการทำกิจกรรมกับบุคคลอื่นโดยการให้ความช่วยเหลือให้บุคคลอื่นพ้นจากภัยอันตรายต่างๆ

12. ความต้องการที่จะสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น (Need for Exhibition) เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นได้เห็นได้ยินเกี่ยวกับเรื่องราวของตนเอง ต้องการให้ผู้อื่นมีความสนใจ สนุกสนานแปลกใจ หรือตกใจในเรื่องราวของตนเอง เช่น เล่าเรื่องตลกขบขันให้บุคคลอื่นฟังเพื่อบุคคลอื่นจะเกิดความประทับใจในตนเอง เป็นต้น

13. ความต้องการมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น (Need for Dominance) เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นมีการกระทำตามคำสั่งหรือความคิดความต้องการของตน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

14. ความต้องการที่จะยอมรับนับถือผู้อาวุโสกว่า (Need for Deference) เป็นความต้องการที่ยอมรับนับถือผู้ที่อาวุโสกว่าด้วยความยินดีรวมทั้งนิยมชมชื่นในบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่าพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับบุคคลดังกล่าวด้วยความยินดี

15. ความต้องการหลีกเลี่ยงความรู้สึกล้มเหลว (Need for Avoidance of Inferiority) ความต้องการจะหลีกเลี่ยงให้พ้นจากความอับอายทั้งหลายต้องการหลีกเลี่ยงการดูถูกหรือการกระทำต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความละอายใจรู้สึกอับอายล้มเหลว พ่ายแพ้

16. ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากอันตราย (Need for Avoidance Harm) ความต้องการนี้เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางด้านร่างกายต้องการได้รับความปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง

17. ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากการถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ (Need for Avoidance of Blame) เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการลงโทษด้วยการคล้อยตามกลุ่มหรือยอมนับคำสั่งหรือปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของกลุ่มกฎเกณฑ์เพราะกลัวถูกลงโทษ

18. ความต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Need for Orderliness) เป็นความต้องการที่จะจัดสิ่งของต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความประณีต งดงาม

19. ความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียงเป็นความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียงของตนที่มีอยู่ไว้จนสุดความสามารถ เช่นการไม่ยอมขโมย แม้ว่าตนเองจะหิว หรือไม่ยอมทำความผิดไม่คดโกงผู้ใดเพื่อชื่อเสียงวงศ์ตระกูล เป็นต้น

20. ความต้องการให้ตนเองมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น (Need for Contrariness) เป็นความต้องการที่อยากจะเด่น น่าสมั้ย ไม่เหมือนใคร

โดยสรุป ความต้องการ คือ ความอยากได้ ใครได้ หรือประสงค์จะได้ ซึ่งสามารถแยกได้หลายด้านเช่น ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการทางสังคม ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ความต้องการเติมเต็มความสมบูรณ์ให้ชีวิต ตามหลักทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ อี อาร์ จี อัลเดอร์เฟอร์ แบ่งความต้องการได้ 3 อย่าง คือ ความต้องการในการดำรงชีวิต ความต้องการด้านความสัมพันธ์และความต้องการด้านความเจริญเติบโต ทฤษฎีความต้องการของคูปเปอร์ ได้แก่ การทำงานที่เขาสนใจ อุปกรณ์ที่ดีสำหรับการทำงาน ค่าจ้างเงินเดือนที่ยุติธรรม และความต้องการของเมอร์เรย์ คือแรงกระตุ้นภายในบุคคลและบางครั้งอาจเกิดความต้องการเนื่องจากสภาพสังคม ความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากสภาพทางร่างกายและสภาพทางจิตใจ

3. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึงหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมไว้ดังนี้

3.1 ความสำคัญ ธรรมชาติ และลักษณะเฉพาะ

ผลจากความเจริญทางวิทยาการและเทคโนโลยีของโลกปัจจุบัน ทำให้ประชากรใน ส่วนต่างๆ ของโลก มีการเลื่อนไหลหล่อหลอมให้เป็นประชากรโลก และรวมเป็นสังคมเดียวกัน การที่ สังคมโลกจะดำรงอยู่ได้อย่างสันติสุข ประชากรจะต้องเป็นพลเมืองดีทั้งในระดับโลกและระดับประเทศ ย่อลงมาถึงสังคมเล็กที่สุด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีความสำคัญใน ด้านพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ ของผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี มีเหตุผลด้วยกุศลจิต คิดสร้างสรรค์มั่นใน

คุณธรรม นำความรู้เพื่อการดำเนินชีวิตที่มีความสุข โดยใช้เทคนิค วิทยาการจากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มาปรับใช้ในการดำรงชีวิตให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมได้อย่างมีความสุข

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องเรียนตลอด 12 ปีการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ประกอบมาจากหลายแขนงวิชา จึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ โดยนำวิทยาการจากแขนงวิชาต่างๆ ในสาขาสังคมศาสตร์มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ จริยธรรม ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อม รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ปรัชญาและศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อ ส่งเสริมศักยภาพเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียน โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ดังนั้นสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ คือ

1. ด้านความรู้ จะให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญของวิชาต่างๆ ในสังคมศาสตร์ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา ปรัชญา และศาสนาตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้น ในลักษณะบูรณาการ
2. ด้านทักษะกระบวนการ ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาให้เกิดทักษะและกระบวนการต่างๆ เช่น ทักษะทางวิชาการ และทักษะทางสังคม เป็นต้น
3. ด้านเจตคติและค่านิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะช่วยพัฒนาเจตคติ และค่านิยมเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักตนเองพึ่งตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย มีความกตัญญู รักเกียรติภูมิแห่งตน มีนิสัยในการเป็นผู้ผลิตที่ดีมีความพอดีในการบริโภค เห็นคุณค่าของการทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม เคารพสิทธิของผู้อื่น และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความผูกพันกับกลุ่มรักท้องถิ่น รักประเทศชาติ เห็นคุณค่าอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา และ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

กิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถนำความรู้ทักษะ ค่านิยมและเจตคติที่ได้รับการอบรมบ่มนิสัยมาใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้เมื่อมองในภาพรวมแล้วพบว่า ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้น นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและ

สังคมวัฒนธรรมแล้วยังมีทักษะและกระบวนการต่างๆที่จะสามารถนำมาใช้ประกอบในการตัดสินใจได้อย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต และการมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในฐานะพลเมืองดี ตลอดจนการนำความรู้ทางจริยธรรมหลักธรรมทางศาสนา มาพัฒนาตนเองและสังคม ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ดังนั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงต้องเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ในหลักสูตรเข้าด้วยกัน เป็นศาสตร์บูรณาการวิชาความรู้จากที่ต่างๆวิธีการและแนวคิดของนักวิทยาศาสตร์ กระบวนการของของนักคณิตศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ของนักศิลปะนักดนตรี ประสบการณ์ของนักศิลปะ และทักษะการถ่ายทอดภาษาออกมา เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมทั้งสิ้น

3.2 วิสัยทัศน์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมกำหนดวิสัยทัศน์ของกลุ่มไว้ดังนี้

1. เป็นศาสตร์บูรณาการที่มุ่งให้เยาวชนเป็นผู้มีการศึกษา พร้อมทั้งจะเป็นผู้นำเป็นผู้มีส่วนร่วม และเป็นพลเมืองที่ดีมีความรับผิดชอบโดย

1.1 นำความรู้จากอดีตมาสร้างความเข้าใจในมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศเพื่อการตัดสินใจในการเป็นพลเมืองดี

1.2 นำความรู้เกี่ยวกับโลกของเรามาสร้างความเข้าใจในกระบวนการก่อเกิดสภาพแวดล้อมของมนุษย์ เพื่อการตัดสินใจในกานดำรงชีวิตในสังคม

1.3 นำความรู้เรื่องการเมืองการปกครองมาตัดสินใจเกี่ยวกับการปกครอง ชุมชนท้องถิ่น และประเทศชาติของตน

1.4 นำความรู้เรื่องการผลิต การแจกจ่าย การบริโภคสินค้าและบริการมาตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อดำรงชีวิต เพื่อการประกอบอาชีพ และการอยู่ในสังคม

1.5 ในความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของจริยธรรม ศาสนา มาตัดสินใจใน การประพฤติปฏิบัติและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

1.6 นำวิธีการทำสังคมศาสตร์มาค้นหาคำตอบเกี่ยวกับประเด็นปัญหาในสังคม และกำหนดแนวทางประพฤติปฏิบัติที่สร้างสรรค์ต่อส่วนรวม

เยาวชนจำเป็นต้องศึกษาสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อให้เข้าใจสังคมโลกที่ซับซ้อน สามารถปกครองดูแลตนเองและเอาใจใส่ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของโลกได้

ดังนั้น ตลอดระยะเวลาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้ใช้ความรู้อย่างมีความหมาย เพื่อการตัดสินใจ สำนวจสอบ การสืบค้น การสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ และนำทางตนเองและผู้อื่น เชื่อมโยงความรู้ที่เรียนสู่โลกแห่งความเป็นจริงในชีวิตได้

3.3 เป้าหมาย/ความคาดหวัง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีเป้าหมาย/ความคาดหวังที่สำคัญคือให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขการที่จะบรรลุตามเป้าหมายดังกล่าวนี้จำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

3.3.1 ความรู้ ความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมีความกว้างขวางมากไม่มีใครที่จะสามารถเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างได้ทั้งหมด และนี่คือปัญหาที่สำคัญและรุนแรงมากของการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่พยายามจะให้เกิดการเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างในศาสตร์ที่ประกอบกันอยู่ในกลุ่มนี้ งานที่ทำทนายของนักสังคมศึกษาและครูสังคมศึกษาก็คือความสามารถที่จะคัดสรรสาระที่จะเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีคุณค่า จึงจำเป็นที่จะต้องรู้จักการใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกสาระที่จะเรียน เกณฑ์ในการพิจารณาก็คือ ให้พิจารณาว่าสิ่งที่จะนำมาเรียนมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีหรือไม่ นั่นก็หมายความว่า การคัดเลือกสาระเนื้อหาที่มีอยู่บนพื้นฐานของการที่จะให้ผู้เรียนเป็นนักประวัติศาสตร์ นักสังคมศาสตร์ หรือเป็นนักวิชาการที่เชี่ยวชาญในความรู้ แต่เป้าหมายต้องเป็นไปเพื่อสร้างจิตสำนึกของการเป็นคนดีของสังคม เป็นประชาชนที่มีการศึกษาเข้าใจปัญหาสังคม เชื่อมโยงเข้ากับการดำเนินชีวิตของผู้เรียนและของผู้อื่น ได้ส่งเสริมความเข้าใจโลกปฏิสัมพันธ์ที่มนุษย์มีต่อกัน ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมรดกทางวัฒนธรรมและให้เครื่องมือแก่ผู้เรียนในการทำความเข้าใจอดีตเพื่อเป็นสาระในการเผชิญและตัดสินใจใดๆ ในปัจจุบันโดยตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้นและวางแผนสู่อนาคต ดังนั้นความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงมีการผสมผสานการศึกษาศาสตร์ต่างๆ เช่น มานุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ ปรัชญาและศาสนา เข้าด้วยกัน ไม่เพียงเท่านั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ยังรวมถึงการศึกษาคุณลักษณะ การเป็นคนดีของสังคม การเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมในการศึกษา ความเป็นไปของโลก พหุวัฒนธรรม กฎหมายศึกษา อาชีพศึกษา และประเด็นปัญหาร่วมสมัยต่างๆ นอกจากนี้ยังจะต้องบูรณาการสาระความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ อีกด้วย

3.3.2 ทักษะและกระบวนการ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วยทักษะทางวิชาการและทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาบุคลิกภาพ

ของผู้เรียนให้เป็นผู้รอบรู้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

1) *ทักษะทางวิชาการ* ได้แก่ ทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียนและการคิดซึ่งนักเรียนต้องนำมาใช้ในการแสวงหาความรู้ จัดการกับความรู้ การนำความรู้ไปใช้ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ดังนี้

(1) การแสวงหาและจัดการกับข้อมูลความรู้ต่างๆ ทักษะด้านนี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน ศึกษา สืบค้นข้อมูลความรู้ ใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าทางสังคมศาสตร์ การสืบสานความรู้ รวมทั้งความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

(2) การคิดและนำเสนอแนวคิดต่างๆ ทักษะด้านนี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด การจัดระบบข้อมูลการตีความวิเคราะห์ สรุป ประเมินและนำเสนอข้อมูล ความคิดเห็นต่างๆ โดยสื่อสารออกมาในรูปแบบต่างๆโดยเฉพาะการเขียน การพูดที่สื่อความหมายกับผู้อื่นบนพื้นฐานที่มีเหตุผลและ หลักการ เพื่อจะใช้สนับสนุนและประกอบการพิจารณาตัดสินใจใดๆ ของบุคคลและสังคมได้อย่างฉลาดและมีประสิทธิภาพ

(3) การสร้างองค์ความรู้ใหม่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ที่เป็นความคิดรวบยอดและหลักการที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์และความเป็นเหตุเป็นผลของเรื่องราวต่างๆได้สามารถคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณคิดสร้างสรรค์ศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่จะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องราวต่างๆ ของบุคคลและสังคมที่เราดำรงชีวิตอยู่ และนำไปสู่การนำความรู้ไปใช้ในการวางแผนแก้ปัญหา ตัดสินใจ และการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

2) *ทักษะทางสังคม* ได้แก่ การร่วมมือและการมีส่วนร่วมในสังคมการดูแลรักษาการเอาใจใส่ให้บริการ การมีส่วนร่วมในสังคม ทักษะและกระบวนการกลุ่ม พัฒนาความเป็นผู้นำผู้ตามในการทำงานกลุ่ม เห็นคุณค่า เคารพตนเองและผู้อื่น ยอมรับในความคล้ายคลึง และความแตกต่างของตนเองและของผู้อื่น เคารพในทรัพย์สินและสิทธิของผู้อื่นเคารพในกฎกติกาของกฎหมายและเคารพในความเป็นมนุษยชาติและสรรพสิ่งที่มีชีวิตทั้งหลาย

ทักษะและกระบวนการเหล่านี้ ถือเป็นสาระในองค์ประกอบของหลักสูตรและการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ต้องบูรณาการเข้าไปในองค์ความรู้ต่างๆและต้องเป็นจุดเน้นในการเรียนทุกชั้นปี ทุกรายวิชาตลอดหลักสูตร ซึ่งจะสอนแยกต่างหากจากการศึกษาหาความรู้ต่างๆ ไม่ได้

3.3.3 คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจะช่วยพัฒนาทักษะเกี่ยวกับเจตคติ จริยธรรม ค่านิยม โดยผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ และทักษะต่างๆ อย่างหลากหลาย ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับความเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม ประชาธิปไตยเช่น การรู้จักตนเอง ฟังตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย กตัญญู รักเกียรติภูมิของตน เคารพเหตุผล มีความยุติธรรม ห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างจัดข้อขัดแย้งด้วยสันติวิธี ยึดมั่นในความยุติธรรม ความเสมอภาคและเสรีภาพ มินิสัยในการเป็นผู้ผลิตและ ผู้บริโภคที่ดี เห็นคุณค่าของการทำงาน การทำงานเป็นกลุ่ม การเคารพสิทธิของผู้อื่น เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความผูกพันกับกลุ่ม รักท้องถิ่น รักประเทศชาติ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ภูมิใจในความเป็นไทยเห็นคุณค่า อนุรักษ์ พัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมและศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา

การจัดการซึ่งเป็นบทบาทและความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ ได้แก่ ผู้เรียนซึ่งต้องมีความรับผิดชอบเบื้องต้นที่จะต้องศึกษาเล่าเรียนให้ประสบความสำเร็จ นอกจากนั้น การเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจำเป็นต้องอาศัยความพยายามร่วมกันทั้งผู้เรียน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหาร ผู้เรียนต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตน การเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจึงต้อง

- 1) แสดงความเข้าใจในสาระความรู้ทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา ศาสนาและวัฒนธรรม และการเป็นพลเมืองดี
- 2) เข้าใจโครงสร้างและหน้าที่ของระบบการเมือง การปกครอง ระบบสังคม และระบบเศรษฐกิจ
- 3) เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมต่างๆ ที่มนุษย์กระทำ ต่างเวลา ต่างสถานที่บนพื้นฐานความคิดที่แตกต่างกันแต่ต้องสามารถนำไปสู่ความเป็นส่วนรวมและความเป็นประชาธิปไตย
- 4) ตระหนักในคุณค่าของหลักการประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและหลักการอื่นที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ รวมทั้งเรื่องเสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรม และความรับผิดชอบ สามารถนำมาใช้กับตนเอง ผู้อื่น และสังคมได้
- 5) มีความปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม แสดงออกถึงความเคารพตนเองและผู้อื่น
- 6) รับผิดชอบต่อผู้อื่นและต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นสาระสำคัญของคุณลักษณะการเป็นคนดีที่ได้รับการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และสาระที่เกี่ยวข้องกับการอยู่รอดของมวลมนุษย์
- 7) มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่จะบริการผู้อื่น และส่งเสริมสิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในสังคม ครู มีความรับผิดชอบในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ครูจึงต้องจัดเตรียม

หลักสูตรกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่บูรณาการเป็นหลักสูตรที่มีชีวิตมีความหมายลึกซึ้ง และเป็นหลักสูตรที่ให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยการปฏิบัติจริง จัดเตรียมโอกาสที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะกระบวนการต่างๆ เน้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการมีวิจารณญาณ รวมทั้งการทำความเข้าใจในความรู้ต่างๆ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมกับการเรียนกลุ่มอื่นๆ ได้ด้วยผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องสนับสนุนช่วยเหลือในการนำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีความรับผิดชอบในการสร้างสภาพแวดล้อมในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียนให้ และรับข้อมูลที่เป็นความร่วมมือช่วยเหลือกับทางโรงเรียนกระตุ้นและมีส่วนร่วมในการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นประเด็นปัญหาทางสังคมและเรื่องที่ลูกหลานเรียนให้เวลาที่จำเป็น รับรู้ และทบทวนกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3.4 คุณภาพของผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนต้องเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยศาสตร์ต่างๆ หลายสาขา มีลักษณะเป็นสหวิทยาการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะกระบวนการ มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์รวมทั้งได้แสดงบทบาทและ ความรับผิดชอบ ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสภาพแวดล้อม

จากองค์ประกอบดังกล่าว จึงทำให้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจุดเน้นในการสร้างคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ยึดมั่นในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ สามารถนำหลักธรรมคำสอนไปใช้ปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันได้ เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเอง อยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์กับสังคมส่วนรวม
2. ยึดมั่นศรัทธาและธำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตามกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย รวมทั้งถ่ายทอดสิ่งที่ดีงามไว้เป็นมรดกของชาติ เพื่อสันติสุขของสังคมไทยและสังคมโลก
3. มีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และสามารถนำหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ภาควิชาภูมิในความเป็นไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบและนำไปสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้

5. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีงามระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เป็นผู้สร้างวัฒนธรรม มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดระยะเวลาที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้มีส่วนส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และมีจุดเน้นเมื่อผู้เรียนเรียนจบปีสุดท้ายของแต่ละช่วง

3.5 สารการเรียนรู้

สาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

3.6 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น คือ ความคาดหวังในตัวผู้เรียนว่าผู้เรียนควรรู้และสามารถทำอะไรได้ตามมาตรฐานเมื่อเรียนจบในแต่ละช่วงชั้นได้แก่ ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ประถมศึกษาปีที่ 4-6 มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 การไม่ระบุมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีเพื่อให้สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดและลำดับสิ่งที่จะเรียนสามารถยืดหยุ่นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ประถมศึกษาปีที่ 4-6 มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นและผู้เรียนได้เอง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้นอกเหนือจากใช้เป็นกรอบทิศทางในการจัดประสบการณ์หรือสิ่งที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนแล้วยังคาดหวังว่าในกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ครั้งหนึ่งๆ สามารถสนองมาตรฐานการเรียนรู้ต่างๆ ได้หลายข้อการแยกเขียนมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของแต่ละมาตรฐานของแต่ละสาระหลักออกเป็นข้อๆ นั้นมิได้หมายความว่าผู้เรียนต้องมีภาพความสำเร็จในการบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นข้อนั้นๆ ต่อการเรียนเพียงครั้งเดียว

ทั้งมาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นความคาดหวัง ที่ครอบคลุมสาระความรู้ความสามารถ ค่านิยม ศีลธรรม และจริยธรรม โดยเขียนไว้บนพื้นฐานของการเรียนรู้ของ

ผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในแต่ละช่วงชั้นมิได้หมายความว่าให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ้นสุดเฉพาะในช่วงชั้นเท่านั้นมาตรฐานการเรียนรู้เหล่านี้ถ้าจำเป็นยังสามารถเรียนรู้ซ้ำได้อีกในช่วงชั้นปีต่อไปด้วย

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นบางอย่างต้องส่งสมต่อไปในช่วงชั้นที่สูงขึ้นด้วยสิ่งที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนที่ปรากฏอยู่ในมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นอยู่บนพื้นฐานที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาตามวัย ระดับพัฒนาการและตามชั้นปีของผู้เรียนทั้งมาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นจากสาระต่างๆ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและกันที่จะต้องนำมาผสมผสานกันในการเรียนการสอนครั้งหนึ่งๆ ตลอดปีในมาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นแต่ละข้อมิได้เป็นการรวบรวมความรู้ทักษะค่านิยม และจริยธรรม ที่ครูจะหยิบยกมาสอนเพียงครั้งเดียวประเมินครั้งเดียวแล้วจะบันทึกไว้ว่าผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานนั้นแล้ว แต่เป็นสิ่งที่ครูจะต้องนำมาใช้สอนซ้ำๆ บ่อยๆ ในหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดทั้งปีการจำแนกมาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อๆ ก็มีได้หมายถึง การเรียงลำดับก่อนหลัง หรือลำดับความสำคัญแต่อย่างไรก็ตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นเสมือนตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียนจบช่วงชั้นนั้น ซึ่งอาจประเมินหรือไม่ประเมินด้วยแบบทดสอบข้อเขียนและแบบประเมินแบบอื่นๆ ก็ได้การจะนำสาระหลัก มาตรฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นมาจัดไว้ในหลักสูตรอย่างไร แล้วจะนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไรใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไร ใช้เวลาเรียนเท่าไร จะสอนในชั้นปีใด และประเมินผลอย่างไร ให้เป็นไปตามมาตรฐานและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่วางไว้ถือเป็นความรับผิดชอบและการตัดสินใจของสถานศึกษาเอง อย่างไรก็ตามการนำมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นมาจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละปีหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (learning Outcome) และกำหนดสาระการเรียนรู้ (Topic of Content) จะทำให้สถานศึกษาเห็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรตามมาตรฐานกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระนี้เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปรัชญา ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา ที่มุ่งศึกษามาตรฐานความประพฤติของพลเมือง และการยกระดับภาวะทางจิต ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะเกี่ยวกับจริยธรรม คุณธรรมที่ว่าด้วยหลักความประพฤติ ของคนดีและอุดมคติตามแนวความเชื่อของศาสนาที่บุคคลนับถือ

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงต้องให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับหลักจริยธรรมคุณธรรมในการควบคุมความประพฤติ สามารถนำความคิด ความเชื่อและความศรัทธาทางศาสนาเป็นแนวทางให้ผู้เรียนมีอุดมคติในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา เพื่อพัฒนาตนให้เป็นคนดี บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

การดำเนินชีวิตในสังคมเป็นขอบข่ายสาระหลักที่มีแนวความคิดรวบยอดเกี่ยวข้องกับ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ โดยศึกษาระบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ใน ฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม มีวัฒนธรรม มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นกลุ่ม ศึกษาสถาบันทางสังคม การ จัดระเบียบทางสังคมมุ่งให้เกิดความเข้าใจต่อระบบการเมือง การปกครอง โดยเฉพาะบทบาทและ หน้าที่ในฐานะพลเมืองของประเทศในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ศึกษาการยุติธรรม ด้วยความคิดรวบยอดเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงต้องให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และ ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม ชุมชน สังคม ที่มีวัฒนธรรมคล้ายคลึงและแตกต่างกัน มีการขัดเกลา ทางสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม ในฐานะเป็นสมาชิกที่อยู่ร่วมกัน อันมีบรรทัดฐานทางสังคมมีระบบ ค่านิยม ความเชื่อ ประเพณีทางสังคม สถาบันต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางสังคมรวมทั้ง สามารถวิเคราะห์สภาพทางสังคม วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ระหว่างสังคมไทยกับสังคมอื่นในโลก เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

นอกจากนี้ ผู้เรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจะต้องเรียนรู้ และแสวงหา ประสบการณ์ ทางด้านระบบการเมือง การปกครองประเภทต่างๆ ในโลกโดยเฉพาะระบบการเมือง การปกครองของประเทศไทยภายใต้รัฐธรรมนูญ ทั้งต้องเรียนรู้และเข้าใจรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมาย สูงสุดในการปกครองและประเทศ ระบบการปกครองท้องถิ่น และกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องในชีวิต ของคนไทย เพื่อจะได้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย และมี ส่วนร่วมต่อสังคมอย่าง มีเหตุผล

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระหลักนี้เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา และสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่มุ่งให้ความเข้าใจว่ามนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมเพื่อตอบสนองความต้องการและความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างไร ทั้งนี้เพราะมนุษย์มี ความต้องการและความจำเป็นที่ไม่จำกัดในขณะที่ต้องดำรงชีวิตอยู่ในสังคมท่ามกลางทรัพยากรที่มีอยู่ จำกัด

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจึงต้องให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และ ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องการผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับประเทศ และระดับโลก ตลอดจนบทบาทของเทคโนโลยีที่มีต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจมี ความสามารถที่จะฉลาดเลือก ประเมิน คิดพิจารณาผลที่เกิดจากทางเลือกและตัดสินใจอย่างมี วิจารณญาณ

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

สาระหลักนี้เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ปรัชญามนุษยวิทยา สังคมวิทยา และโบราณคดี ที่มุ่งให้ความเข้าใจว่าวิวัฒนาการ การดำเนินชีวิต ของมนุษยชาตินั้นมีการ สัมมาตามกาลเวลาอย่างต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย การศึกษาเรื่องราวในอดีตทำให้เกิดการ เรียนรู้ว่า มนุษย์ในอดีตเผชิญปัญหาต่างๆ ในขณะที่ดำรงชีวิตอยู่อย่างไร มีวิธีการจัดการกับ ปัญหาต่างๆ ทั้งที่ประสบความสำเร็จและความผิดพลาดอย่างไร เหตุการณ์และการกระทำในอดีตมี ผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในเวลาต่อมาอย่างไร อันจะเป็นการสร้างประสบการณ์และทางเลือกใน การดำรงชีวิตแก่คนรุ่นหลังต่อไป

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงต้องให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และ ประสบการณ์เกี่ยวกับความเป็นมาของตนเอง ของสังคม และของประเทศชาติว่ามีวิวัฒนาการมา อย่างต่อเนื่อง และเปลี่ยนแปลงมาสู่ปัจจุบันอย่างไร มีความสามารถในการตีความและอธิบายนัยสำคัญของ เหตุการณ์ ปัญหา และแบบแผนการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เชิงประวัติศาสตร์ของประเทศและสังคม อื่นจากอดีตมาทำความเข้าใจปัจจุบัน และที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

สาระหลักนี้เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์สิ่งแวดล้อมศึกษา ประวัติศาสตร์มานุษยวิทยา ที่มุ่งให้ความเข้าใจในเรื่องมิติสัมพันธ์ทางภูมิศาสตร์กับสภาพแวดล้อม ต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในโลก ความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงต้องให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และ ประสบการณ์ในการศึกษาความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในเชิงมิติสัมพันธ์ ทั้งในส่วนของ ประเทศไทยกับโลกที่เราอาศัยอยู่ มีความสามารถที่จะอธิบายลักษณะตำแหน่งแหล่งที่มา แบบแผน และกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปรากฏการณ์ของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและ วัฒนธรรม คติวิเคราะห์และตัดสินใจในปัญหาต่างๆ ที่มีผลต่อสังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติและผลกระทบที่มีต่อโลก

องค์ความรู้ทั้ง 5 สาระนี้ จะต้องจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ครบทุกสาระในทุกปีตลอด 12 ปี ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6 คือ เรื่องราวของตัวผู้เรียน ท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศและการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนได้มากขึ้น เชื่อมโยงกับสังคม อื่นๆทั้งในประเทศและในโลก

3.7 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

3.7.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อมการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่างๆ ไว้ ดังนี้

1) ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

2) หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลุกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่าง สันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

3) เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์ และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

4) ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนคุณภาพผู้เรียน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องแต่ไม่ปรากฏว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงจึงได้นำงานวิจัยที่ใกล้เคียงมาอ้างอิงดังนี้

สุรรัตน์ ขุนห้วย (2548: 54) ได้ศึกษาการใช้แหล่งวิทยาการชุมชนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับช่วงชั้นที่ 3 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วัดจิวเฒ่า อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการใช้แหล่งวิทยาการชุมชนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับช่วงชั้นที่ 3 ของครูสังคมศึกษามีการใช้แหล่งวิทยาการมาใช้ในการสอนมากกว่า 10 ปี โดยสาระการเรียนรู้ ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ใช้วัดเป็นแหล่งวิทยาการมากที่สุด สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมนั้น ครูสังคมศึกษาใช้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สาบเป็นแหล่งวิทยาการในการสอนมากที่สุด สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ใช้ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริบ้านแม่ตุงตุงเป็นแหล่งวิทยาการในการสอนมากที่สุด และสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ ใช้ป่าต้นน้ำในตำบลแม่สาบเป็นแหล่งวิทยาการในการสอนมากที่สุดและมีการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชนโดยการพานักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆตามประเพณีของหมู่บ้าน

เบญจวรรณ ระดา (2550: 44-48) ได้ศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเทศบาลดอกเงิน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน บุคลากร สถานที่ และกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนทุกคนได้ดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ กำหนด กิจกรรมการเรียนรู้และจุดประสงค์การใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งการใช้แหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการนำมาใช้ในการเรียนการสอน และข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นกับการใช้แหล่งเรียนรู้คืองบประมาณมีไม่เพียงพอ เวลาที่ใช้ศึกษาหาความรู้มีน้อยและสถานที่คับแคบไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ผลจากการศึกษาวิจัยดังกล่าวข้างต้นพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนและเกี่ยวข้อง เห็นความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อการเรียนการสอนเป็นอย่างดีและได้มีความพยายามที่จะนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ประกอบการเรียนการสอนให้มากขึ้น เพื่อผู้เรียนจะได้รับความรู้ เกิดประสบการณ์ตรงให้มากที่สุด

สรุป จากผลการวิจัยพบว่า ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือการจัดการเรียนการสอนส่วนมากให้ความสำคัญกับศูนย์การเรียน เพราะศูนย์การเรียนเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ที่หลากหลาย นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนปกติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ครอบคลุม (1) การกำหนดประชากร (2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 127 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามความคิดเห็นด้านความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สำนักเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ครอบคลุม วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรม การผลิต การจัดการ สถานที่ การให้บริการและประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 3 ตอนเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 10 ข้อ และเป็นแบบสอบถามปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง จำนวน 1 ข้อ โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1.3.1 กำหนดสิ่งที่จะสอบถาม ประกอบด้วย (1) เนื้อหาด้านแนวคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ (2) ด้านวิชาการและสื่อที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ (3) ด้านการวัตถุประสงค์และการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ (4) ด้านการผลิตและการจัดหาสื่อของศูนย์การเรียนรู้ (5) ด้านการประเมินผลการเรียนของศูนย์การเรียนรู้ (6) ด้านสถานที่จัดตั้ง

ศูนย์การเรียนรู้ (7) ด้านระเบียบการ ยืม-คืน สื่อของศูนย์การเรียนรู้ (8) ด้านเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ (9) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์การเรียนรู้ และ (10) ด้านประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้

1.3.2 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม และเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.3.3 กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยมีระดับคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	แปลความหมาย
5	ความต้องการระดับมากที่สุด
4	ความต้องการระดับมาก
3	ความต้องการระดับปานกลาง
2	ความต้องการระดับน้อย
1	ความต้องการระดับน้อยที่สุด

1.3.4 สร้างแบบสอบถาม โดยนำแนวคิดมาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ด้านการสอน

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความต้องการศูนย์การเรียนรู้จำนวน 10 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านแนวคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ (2) การให้บริการด้านวิชาการและสื่อของศูนย์การเรียนรู้ (3) การจัดกิจกรรมและวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้ (4) การผลิตและจัดหาสื่อของศูนย์การเรียนรู้ (5) การประเมินผลการเรียนของศูนย์การเรียนรู้ (6) สถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ (7) ระเบียบการ ยืม-คืน สื่อของศูนย์การเรียนรู้ (8) เจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ (9) สิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์การเรียนรู้ และ (10) ประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้ที่มีต่อครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 1 ข้อ

1.3.5 ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ที่พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ (รายนามดังภาคผนวก ก หน้า 95) ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจะทำการตรวจสอบความถูกต้องรวมทั้ง

ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องการวัด และตรวจสอบข้อคำถามทุกข้อให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ ภาษาที่ใช้ชัดเจน แจ่มแจ้ง เข้าใจตรงกัน เกณฑ์การให้คะแนนมีความแน่นอนเหมาะสม

1.3.6 ปรับปรุงแบบสอบถาม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

1.3.7 ทดลองใช้แบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มประชากรซึ่งเป็นครูในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มน้ำยัง จำนวน 20 คน ผลการทดลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจภาษาที่ใช้และเข้าใจข้อคำถามแต่ละข้อเป็นอย่างดีโดยในแบบสอบถามได้ให้กลุ่มตัวอย่างทำเครื่องหมายลงในตารางซึ่งมีให้เลือก 2 ช่องคือ เข้าใจ/ไม่เข้าใจ ในคำถาม หลังจากทดลองพบว่ากลุ่มตัวอย่างตอบว่า “เข้าใจ” ในทุกข้อคำถาม

1.3.8 จัดพิมพ์ เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำมาใช้สอบถามกับกลุ่มประชากรของการวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังนี้

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองกับกลุ่มประชากรของการวิจัยทุกโรงเรียนทุกคน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีการทางสถิติ ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ โดยสูตร ดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบ} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จอห์น ดับบลิว เบสท์ และเจมส์ วี คาคห์น (John W. Best and James V. Kahn) ดังนี้ (Best, John W. and Kahn, James V., 1993) ซึ่งมีสูตรดังนี้

3.2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้ในการหาระดับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยใช้คอมพิวเตอร์คำนวณ ใช้สูตรดังนี้

$$\text{การหาค่าคะแนนเฉลี่ย } \bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
 n แทน จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม

การวิเคราะห์แบบสอบถามระดับ ความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 กำหนดช่วงของค่าเฉลี่ย ตามแนวคิดของริเคอร์ (Likert Rating Scale) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ความต้องการมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ความต้องการมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ความต้องการปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ความต้องการน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ความต้องการน้อยที่สุด

3.2.2 การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D Standard Deviation) โดยใช้สูตร ดังนี้ (Lefferty, Peter and Rowe, Julain, 1995)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S^2 คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ คือ ผลรวมยกกำลังสองของคะแนนทั้ง n จำนวน
 $\sum X$ คือ คะแนนดิบ
 n คือ จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ตามทัศนะของครูในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ด้านการสอน รายละเอียดตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม (N=118)

ลำดับที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	45	38.1
	หญิง	73	61.9
	รวม	118	100
2	อายุ		
	21 - 30 ปี	19	16.1
	31 - 40 ปี	41	34.7
	41 - 50 ปี	26	22.0
	51 ปีขึ้นไป	32	27.1
	รวม	118	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
3	วุฒิการศึกษาสูงสุด		
	ปริญญาตรี	84	71.2
	ปริญญาโท	33	28.8
	ปริญญาเอก	-	-
	รวม	118	100
4	ประสบการณ์การสอน		
	ต่ำกว่า 6 ปี	25	21.2
	7 - 10 ปี	16	13.6
	11 - 15 ปี	21	17.8
	16 - 20 ปี	16	13.6
	21 ปีขึ้นไป	40	33.9
	รวม	118	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด จำนวน 118 คน จำแนกตามเพศส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงมากที่สุดคือ ร้อยละ 61.9 รองลงมาเป็นเพศชาย ร้อยละ 38.1 จำแนกตามอายุส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี ร้อยละ 34.7 รองลงมาคือช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 27.1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 71.2 รองลงมาคือวุฒิปริญญาโท ร้อยละ 28.8 จำแนกตาม ประสบการณ์สอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอน 21 ปีขึ้นไป ร้อยละ 33.9 รองลงมาคือประสบการณ์สอน ต่ำกว่า 6 ปี ร้อยละ 21.2

1.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการ ความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 รายละเอียดตามตารางที่ 4.2 – 4.30

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ตารางที่ 4.2 ความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน (N=118)

ข้อที่	ความต้องการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ด้านกรอบแนวคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้	4.37	0.71	ต้องการมาก
2	ด้านการให้บริการด้านวิชาการและสื่อของศูนย์การเรียนรู้	4.34	0.65	ต้องการมาก
3	ด้านวัตถุประสงค์และการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้	4.42	0.48	ต้องการมาก
4	ด้านการผลิตและจัดหาสื่อของศูนย์การเรียนรู้	4.50	0.56	ต้องการมากที่สุด
5	ด้านการประเมินผลการเรียนของศูนย์การเรียนรู้	4.37	0.66	ต้องการมาก
6	ด้านสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้	4.29	0.73	ต้องการมาก
7	ด้านระเบียบการยืม – คืน สื่อของศูนย์การเรียนรู้	3.92	0.60	ต้องการมาก
8	ด้านเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้	4.19	0.71	ต้องการมาก
9	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์การเรียนรู้	4.36	0.59	ต้องการมาก
10	ด้านประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้	4.62	0.59	ต้องการมากที่สุด
	รวม	4.33	0.42	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่าความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงินสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.42) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับต้องการมากที่สุด 2 ด้านและระดับต้องการมาก

8 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.59)

รองลงมาคือ ด้านการผลิตและจัดหาสื่อของศูนย์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.56) และด้านที่มี

ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านระเบียบการยืม - คืน สื่อของศูนย์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.60)

ตารางที่ 4.3 ความต้องการ ด้านแนวคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ด้านปรัชญาของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4.23	0.84	ต้องการมาก
2	ด้านวิสัยทัศน์ของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4.36	0.87	ต้องการมาก
3	ด้านปณิธานของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4.51	0.73	ต้องการมากที่สุด
	รวม	4.37	0.71	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่าความต้องการของครูด้านแนวคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่ม สาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.71) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้านและระดับมาก 2 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านปณิธานของศูนย์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.73)รองลงมาคือด้าน วิสัยทัศน์ของศูนย์การเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.87) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้าน ปรัชญาของศูนย์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.84)

ตารางที่ 4.4 ความต้องการด้านปรัชญาของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ด้านปรัชญาของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม			
	1) พัฒนาสื่อทันสมัยและพัฒนานักเรียนให้ก้าว ไกลเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของโลก	4.46	0.76	ต้องการมาก
	2) พัฒนานวัตกรรมและงานวิจัยให้เป็นระบบ มากขึ้น	3.94	1.16	ต้องการมาก
	3) พัฒนาสื่ออย่างหลากหลายและก้าวทัน เทคโนโลยี	4.30	0.96	ต้องการมาก
	รวม	4.23	0.84	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่าความต้องการของครูด้านปรัชญาของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ พัฒนาสื่อทันสมัยและพัฒนานักเรียนให้ก้าวไกลเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของโลก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือการพัฒนาสื่ออย่างหลากหลายและก้าวทันเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.96) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการพัฒนา นวัตกรรมและงานวิจัยให้เป็นระบบมากขึ้น ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 1.16)

ตารางที่ 4.5 ด้านวิสัยทัศน์ของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
	ด้านวิสัยทัศน์ของศูนย์การเรียนรู้			
	1) มุ่งเน้น การจัดหา การคัดเลือกและการผลิตสื่อ เพื่อให้ครูมีสื่อที่ทันสมัยใช้ในการจัดการเรียน การสอน	4.24	1.22	ต้องการมาก
	2) มุ่งเน้นพัฒนาผู้สอนให้มีคุณภาพเต็มตาม ศักยภาพ	4.37	1.01	ต้องการมาก
	3) มุ่งเน้นพัฒนาสื่อและนวัตกรรม	4.47	0.81	ต้องการมาก
	รวม	4.36	0.87	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่าความต้องการของครูด้านวิสัยทัศน์ของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.87) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมุ่งเน้นพัฒนาสื่อและนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.81) รองลงมาคือการมุ่งเน้นพัฒนาผู้สอนให้มีคุณภาพเต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 1.01) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมุ่งเน้น การจัดหา การคัดเลือกและการผลิตสื่อเพื่อให้ครูมีสื่อที่ทันสมัยใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 1.22)

ตารางที่ 4.6 ด้านปณิธานของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
ด้านปณิธานของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม				
1)	มุ่งส่งเสริมให้ครูใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.51	0.79	ต้องการมากที่สุด
2)	มุ่งส่งเสริมให้ครูใช้สื่อที่ทันสมัยและตรงตามเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนด	4.55	0.76	ต้องการมากที่สุด
3)	มุ่งพัฒนาครูผู้สอนให้นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน	4.47	0.78	ต้องการมาก
รวม		4.51	0.73	ต้องการมากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 พบว่าความต้องการของครูด้านปณิธานของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 และระดับมาก 1 ข้อโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมุ่งส่งเสริมให้ครูใช้สื่อที่ทันสมัยและตรงตามเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนดมี ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือการมุ่งส่งเสริมให้ครูใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.79) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือมุ่งพัฒนาครูผู้สอนให้นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.78)

ตารางที่ 4.7 ความต้องการด้านการให้บริการด้านวิชาการและสื่อของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
	ด้านวิชาการ	4.42	0.69	ต้องการมาก
	ด้านสื่อที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้	4.32	0.54	ต้องการมาก
	รวม	4.34	0.65	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่าความต้องการของครูด้านการให้บริการด้านวิชาการและสื่อของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณารายข้อ ๆ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการให้บริการด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.69) รองลงมาคือสื่อที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.54)

ตารางที่ 4.8 ความต้องการด้าน การให้บริการด้านวิชาการของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
ด้านวิชาการ				
1)	จัดโครงการฝึกอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับวิทยากรภายนอก	4.38	0.84	ต้องการมาก
2)	จัดนิทรรศการเพื่อแสดงผลงานของครูและนักเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน	4.42	0.78	ต้องการมาก
3)	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีโอกาสเข้ารับการประชุมอบรมทางวิชาการ	4.46	0.79	ต้องการมาก
4)	จัดค่ายวิชาการให้นักเรียนทุกๆปีการศึกษา	4.42	0.77	ต้องการมาก
	รวม	4.42	0.77	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่าความต้องการของครูด้านการให้บริการด้านวิชาการของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณารายข้อทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีโอกาสเข้ารับการประชุมอบรมทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.79) รองลงมาคือส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีโอกาสเข้ารับการประชุมอบรมทางวิชาและการจัดนิทรรศการเพื่อแสดงผลงานของครูและนักเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงินมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.77) และ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.78) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือจัดโครงการฝึกอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับวิทยากรภายนอก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.84)

ตารางที่ 4.9 ความต้องการ ด้านสื่อที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
ด้านสื่อที่ให้บริการ				
-	สื่อสิ่งพิมพ์	4.30	0.67	ต้องการมาก
-	สื่อโสตทัศน	4.32	0.66	ต้องการมาก
-	สื่อภาพนิ่ง	4.28	0.67	ต้องการมาก
-	สื่อภาพเคลื่อนไหว	4.36	0.65	ต้องการมาก
-	อุปกรณ์สื่อโสตทัศน	4.46	0.63	ต้องการมาก
-	สื่ออิเล็กทรอนิกส์	4.39	0.65	ต้องการมาก
-	สื่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์	4.40	0.58	ต้องการมาก
รวม		4.34	0.65	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความต้องการด้าน การให้บริการสื่อของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ และวัฒนธรรม ด้านสื่อที่ให้บริการโดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.65) และเมื่อพิจารณารายข้อทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การให้บริการด้านอุปกรณ์สื่อโสตทัศน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.63) รองลงมาคือสื่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.58) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การให้บริการด้านสื่อภาพนิ่ง ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.67)

ตารางที่ 4.10 ความต้องการ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1) สื่อสิ่งพิมพ์				
1.1	ตำรา	4.44	0.77	ต้องการมาก
1.2	วารสาร	4.26	0.74	ต้องการมาก
1.3	พจนานุกรม	4.12	0.85	ต้องการมาก
1.4	นิตยสาร	4.05	0.85	ต้องการมาก
รวม		4.30	0.67	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความต้องการด้าน การให้บริการสื่อสิ่งพิมพ์ของศูนย์การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.67) และเมื่อพิจารณารายข้อทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทตำรา ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.77) รองลงมาคือสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.74) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.85)

ตารางที่ 4.11 ความต้องการสื่อโสตทัศนที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
2)	สื่อโสตทัศน			
2.1	แผ่นที่	4.28	0.78	ต้องการมาก
2.2	หุ่นจำลอง	4.20	0.79	ต้องการมาก
2.3	ตัวอย่าง	4.21	0.84	ต้องการมาก
2.4	สื่อของจริง	4.34	0.81	ต้องการมาก
	รวม	4.32	0.66	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความต้องการด้าน การให้บริการสื่อโสตทัศนของศูนย์การเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.66) และเมื่อพิจารณารายข้อทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อโสตทัศนประเภทสื่อของจริง ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.81) รองลงมาคือสื่อโสตทัศนประเภทแผ่นที่ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.78) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สื่อโสตทัศนประเภทหุ่นจำลอง ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.79)

ตารางที่ 4.12 ความต้องการ ด้านสื่อภาพนิ่งที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
3)	สื่อภาพนิ่ง			
3.1	ภาพถ่าย	4.30	0.82	ต้องการมาก
3.2	ภาพวาด	4.13	0.81	ต้องการมาก
3.3	ภาพชุด	4.14	0.80	ต้องการมาก
3.4	แผนภาพ	4.16	0.78	ต้องการมาก
	รวม	4.28	0.67	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความต้องการด้าน การให้บริการสื่อภาพนิ่งของศูนย์การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.67) และเมื่อพิจารณารายข้อทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อภาพนิ่งประเภทภาพถ่าย ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.82) รองลงมาคือสื่อภาพนิ่งประเภทแผนภาพ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.78) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือสื่อภาพนิ่งประเภทภาพวาด ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.81)

ตารางที่ 4.13 ความต้องการ ด้านสื่อภาพเคลื่อนไหวที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
4)	ภาพเคลื่อนไหว			
4.1	วีดิทัศน์	4.30	0.78	ต้องการมาก
4.2	สไลด์คอมพิวเตอร์	4.27	0.82	ต้องการมาก
4.3	สื่อมัลติมีเดีย	4.42	0.76	ต้องการมาก
	รวม	4.36	0.65	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ความต้องการด้าน การให้บริการสื่อภาพเคลื่อนไหวของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.65) และเมื่อพิจารณารายข้อทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อภาพเคลื่อนไหวประเภทสื่อมัลติมีเดีย ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือสื่อภาพเคลื่อนไหวประเภทวีดิทัศน์มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.78) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือสื่อภาพเคลื่อนไหวประเภทสไลด์คอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.82)

ตารางที่ 4.14 ความต้องการ ด้านอุปกรณ์สื่อโสตทัศน์ที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
5)	อุปกรณ์สื่อโสตทัศน์			
5.1	เครื่องคอมพิวเตอร์	4.52	0.75	ต้องการมากที่สุด
5.2	เครื่องพรีนเตอร์	4.53	0.66	ต้องการมากที่สุด
5.3	เครื่องฉายวิดีโอโปรเจคเตอร์	4.57	0.70	ต้องการมากที่สุด
5.4	โทรทัศน์และ NETWORK สำหรับคอมพิวเตอร์	4.46	0.76	ต้องการมาก
	รับส่งข้อมูลสารสนเทศภายนอก			
	รวม	4.46	0.63	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ความต้องการด้าน การให้บริการอุปกรณ์สื่อโสตทัศนของศูนย์ การเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก คือ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.63) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับต้องการมากที่สุด 3 ข้อและ ระดับมาก 1 ข้อโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อุปกรณ์สื่อโสตทัศนประเภทเครื่องฉายวิดีโอโปรเจคเตอร์ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.70) รองลงมาคืออุปกรณ์สื่อโสตทัศนประเภทเครื่องพรีนเตอร์ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.66) และอุปกรณ์สื่อโสตทัศนประเภทโทรทัศน์และ NETWORK สำหรับคอมพิวเตอร์รับส่ง ข้อมูลสารสนเทศภายนอก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.76)

ตารางที่ 4.15 ความต้องการ ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
6)	สื่ออิเล็กทรอนิกส์			
6.1	แท็บเล็ต	4.31	0.87	ต้องการมาก
6.2	สมาร์ทโฟน	4.30	0.95	ต้องการมาก
6.3	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book)	4.42	0.81	ต้องการมาก
6.4	บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	4.46	0.76	ต้องการมาก
	รวม	4.39	0.65	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ความต้องการด้าน การให้บริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของศูนย์การ เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมากคือ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.65) และเมื่อพิจารณารายข้อทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุดคือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.81) และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเภทสมาร์ทโฟน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.95)

ตารางที่ 4.16 ความต้องการ ด้านสื่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
7)	สื่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์			
	7.1 youtube	4.43	0.83	ต้องการมาก
	7.2 facebook	4.39	0.92	ต้องการมาก
	7.3 google	4.47	0.77	ต้องการมาก
	7.4 twitter	4.25	1.03	ต้องการมาก
	รวม	4.40	0.58	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ความต้องการด้าน การให้บริการสื่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของ ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการ มาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.58) และเมื่อพิจารณารายข้อทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ประเภท google ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.77) รองลงมาคือ สื่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ประเภท youtube ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.83) และสื่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ประเภท twitter มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 1.03) ความต้องการด้านวัตถุประสงค์และ การจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ตารางที่ 4.17 ความต้องการด้านห้องที่ใช้ในการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ห้องศาสนาและจริยธรรม	4.45	0.70	ต้องการมาก
2	ห้องวัฒนธรรมและประชาธิปไตย	4.49	0.75	ต้องการมาก
3	ห้องเศรษฐกิจพอเพียง	4.40	0.76	ต้องการมาก
4	ห้องประวัติศาสตร์	4.36	0.85	ต้องการมาก
5	ห้องภูมิศาสตร์	4.41	0.83	ต้องการมาก
6	ห้องอาเซียน	4.36	0.77	ต้องการมาก
	รวม	4.42	0.69	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่าความต้องการด้านห้องที่ใช้ใน การจัดกิจกรรม ของศูนย์การ เรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.69) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก ห้องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือห้องวัฒนธรรมและประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.75) รองลงมาคือห้องศาสนาและจริยธรรม ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.70) ห้องที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือห้องอาเซียน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.77)

ตารางที่ 4.18 วัตถุประสงค์ประจำห้องต่างๆที่มีในศูนย์การเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
	วัตถุประสงค์ของห้องต่างๆ			
1	ห้องศาสนาและจริยธรรม	4.45	0.66	ต้องการมาก
2	ห้องวัฒนธรรมและประชาธิปไตย	4.46	0.55	ต้องการมาก
3	ห้องเศรษฐกิจพอเพียง	4.46	0.53	ต้องการมาก
4	ห้องประวัติศาสตร์	4.45	0.51	ต้องการมาก
5	ห้องภูมิศาสตร์	4.43	0.56	ต้องการมาก
6	ห้องอาเซียน	4.44	0.55	ต้องการมาก
	รวม	4.44	0.63	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่าความต้องการด้านวัตถุประสงค์ของห้องต่างๆ ของศูนย์การ เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.63) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก วัตถุประสงค์ของห้องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือห้องวัฒนธรรมและ ประชาธิปไตยและห้องเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.55) และ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.53) รองลงมาคือวัตถุประสงค์ของห้องศาสนาและจริยธรรมและห้องประวัติศาสตร์มี ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.66) และ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.51) ส่วนวัตถุประสงค์ของห้อง อาเซียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.56)

ตารางที่ 4.19 กิจกรรมประจำห้องต่างๆที่มีในศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
	กิจกรรมของห้องต่างๆ			
1	ห้องศาสนาและจริยธรรม	4.46	0.66	ต้องการมาก
2	ห้องวัฒนธรรมและประชาธิปไตย	4.40	0.50	ต้องการมาก
3	ห้องเศรษฐกิจพอเพียง	4.46	0.47	ต้องการมาก
4	ห้องประวัติศาสตร์	4.35	0.63	ต้องการมาก
5	ห้องภูมิศาสตร์	4.39	0.63	ต้องการมาก
6	ห้องอาเซียน	4.47	0.58	ต้องการมาก
	รวม	4.41	0.63	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่าความต้องการด้านจัดกิจกรรมประจำห้องต่างๆที่มีในศูนย์การเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.63) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือกิจกรรมของห้องอาเซียน ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.58) รองลงมาคือกิจกรรมของห้องศาสนาและจริยธรรมและห้องเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.66) และ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.47) และกิจกรรมของห้องประวัติศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.63)

ตารางที่ 4.20 ความต้องการด้านการผลิตและจัดหาสื่อของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ส่งเสริมให้ครูแสวงหาวิทยากรใหม่ๆ และสื่อการสอนในชุมชนหรือท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน	4.59	0.56	ต้องการมากที่สุด
2	จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียน การเรียนรู้และพัฒนาวิชาการ	4.49	0.61	ต้องการมาก
3	ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการอื่น เอกชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการผลิต จัดหา พัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้	4.42	0.65	ต้องการมาก
	รวม	4.50	0.56	ต้องการมากที่สุด

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ความต้องการด้านการผลิตและจัดหาสื่อของศูนย์การเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด 1 ข้อและระดับความต้องการมากที่สุด 2 ข้อโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ครูแสวงหาวิทยาการใหม่ๆและสื่อการสอนในชุมชนหรือท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.56) รองลงคือการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาการ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.61) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการอื่น เอกชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการผลิต จัดหา พัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.65)

ตารางที่ 4.21 ความต้องการด้าน การประเมินผลการเรียนของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	มีการประเมินผลเป็นระดับผลการเรียน 8 ระดับ เพื่อเทียบกับการเรียนปกติ	4.42	0.67	ต้องการมาก
2	มีการประเมินผลเป็นระดับผ่าน/ไม่ผ่าน	4.33	0.77	ต้องการมาก
	รวม	4.40	0.77	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า 7 ความต้องการด้าน การประเมินผลการเรียนของศูนย์การเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.77) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการประเมินผลเป็นระดับผลการเรียน 8 ระดับเพื่อเทียบกับการเรียนปกติ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.67) รองลงมาคือการประเมินผลเป็นระดับผ่าน/ไม่ผ่าน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.77)

ตารางที่ 4.22 ความต้องการด้าน สถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	จัดตั้งบริเวณพื้นที่ที่ทำการกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน	4.36	0.74	ต้องการมาก
2	จัดตั้งในโรงเรียนศิครีตำบล	4.22	0.94	ต้องการมาก
	รวม	4.34	0.75	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ความต้องการด้าน สถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.75) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการจัดตั้งบริเวณพื้นที่ที่ทำการกลุ่มพัฒนาคุณภาพ การศึกษาโพธิ์เงิน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.74) รองลงมาคือจัดตั้งในโรงเรียนตีประจำตำบล ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.94)

ตารางที่ 4.23 ความต้องการด้านระเบียบการ ยืม-คืนสื่อของศูนย์การเรียนรู้ N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	จำนวนสื่อที่ให้ยืม	4.07	0.84	ต้องการมาก
2	ช่วงเวลาการเปิดให้บริการ	3.95	0.90	ต้องการมาก
3	วิธีการยืม/จองสื่อการสอน	4.06	0.80	ต้องการมาก
4	กำหนดการยืม-คืน	4.04	0.81	ต้องการมาก
	รวม	3.92	0.60	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ความต้องการด้านระเบียบการ ยืม-คืน สื่อของศูนย์การเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.60) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จำนวนสื่อที่ให้ยืม ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.84) รองลงมาคือวิธีการยืม/จองสื่อการสอน ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.80) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ช่วงเวลาการเปิดให้บริการ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.90)

ตารางที่ 4.24 ความต้องการด้านจำนวนสื่อที่ให้ยืมของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
7.1	จำนวนสื่อที่ให้ยืม			
	1) ครั้งละ 1 ชิ้น	3.87	1.22	ต้องการมาก
	2) ครั้งละ 2 ชิ้น	4.02	0.99	ต้องการมาก
	3) ครั้งละ 3 ชิ้น	4.01	1.00	ต้องการมาก
	รวม	4.07	0.84	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ความต้องการด้านจำนวนสื่อที่ให้ยืมของศูนย์การเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.84) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จำนวนสื่อที่ให้ยืมครั้งละ 2 ชิ้น ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.99) รองลงมาคือจำนวนสื่อที่ให้ยืม ครั้งละ 3 ชิ้น ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 1.00) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือจำนวนสื่อที่ให้ยืมครั้งละ 1 ชิ้น ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 1.22)

ตารางที่ 4.25 ความต้องการด้านช่วงเวลาการเปิดให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
7.2 ช่วงเวลาการเปิดให้บริการ				
1)	วันจันทร์-ศุกร์ 08.00-18.00 น.	3.80	1.11	ต้องการมาก
2)	วันจันทร์-เสาร์ 08.00-16.00 น.	3.77	1.12	ต้องการมาก
3)	วันจันทร์-เสาร์ 08.00-18.00 น.	3.91	1.05	ต้องการมาก
รวม		3.95	0.90	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ความต้องการด้านช่วงเวลาการเปิดให้บริการของศูนย์การเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.90) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ช่วงเวลาการเปิดให้บริการวันจันทร์-เสาร์ 08.00-18.00 น. ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 1.05) รองลงมาคือช่วงเวลาการเปิดให้บริการวันจันทร์-ศุกร์ 08.00-18.00 น. ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 1.11) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือช่วงเวลาการเปิดให้บริการวันจันทร์-เสาร์ 08.00-16.00 น. ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 1.12)

ตารางที่ 4.26 ความต้องการด้านวิธีการยืม/จองสื่อการสอนของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
7.3 วิธีการยืม/จองสื่อการสอน				
1)	การยืมด้วยตนเอง	4.11	0.99	ต้องการมาก
2)	การยืมทางโทรศัพท์	3.97	1.05	ต้องการมาก
3)	การยืมผ่านระบบอินเทอร์เน็ต	3.81	1.18	ต้องการมาก
รวม		4.06	0.80	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ความต้องการด้านวิธีการยืม/จองสื่อการสอนของศูนย์การเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.80) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการยืมด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.99) รองลงมาคือการยืมทางโทรศัพท์ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 1.05) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการยืมผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 1.18)

ตารางที่ 4.27 ความต้องการด้าน กำหนดการยืม-คืนของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
	กำหนดการยืม-คืน			
1)	จำนวน 1 วัน	3.75	1.22	ต้องการมาก
2)	จำนวน 2 วัน	3.97	1.17	ต้องการมาก
3)	จำนวน 3 วัน	4.07	0.96	ต้องการมาก
	รวม	4.04	0.81	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ความต้องการด้านกำหนดการยืม-คืนของศูนย์การเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.81) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กำหนดการยืม-คืนจำนวน 3 วัน ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.96) รองลงมาคือกำหนดการยืม-คืนจำนวน 2 วัน ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 1.17) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือกำหนดการยืม-คืนจำนวน 1 วัน ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 1.22)

ตารางที่ 4.28 ความต้องการด้านเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ครูผู้สอนสังคมศึกษา	4.14	0.96	ต้องการมาก
2	ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความรู้ทางสังคมศึกษา	4.14	0.97	ต้องการมาก
3	อาสาสมัครในชุมชนที่มีความรู้ทางสังคมศึกษา	4.28	0.88	ต้องการมาก
	รวม	4.24	0.75	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ความต้องการด้านเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.75) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คืออาสาสมัครในชุมชนที่มีความรู้ทางสังคมศึกษา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .88) รองลงมาคือครูผู้สอนสังคมศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนที่มีความรู้ทางสังคมศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.96) และ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.97)

ตารางที่ 4.29 ความต้องการด้าน สิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	เครื่องบันทึกเสียง	4.28	0.84	ต้องการมาก
2	เครื่องบันทึกภาพ	4.46	0.79	ต้องการมาก
3	เครื่องรับโทรศัพท์ขนาดใหญ่และเครื่องรับสัญญาณดาวเทียม	4.47	0.79	ต้องการมาก
4	เครื่องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และเครื่องพิมพ์	4.52	0.69	ต้องการมากที่สุด
5	การให้บริการถ่ายเอกสาร	4.58	0.64	ต้องการมากที่สุด
	รวม	4.46	0.65	ต้องการมาก

จากตารางที่ 4.29 พบว่าความต้องการด้าน สิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์การเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.65) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับต้องการมากที่สุด 2 ข้อและระดับความต้องการมาก 3 ข้อ โดยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการให้บริการถ่ายเอกสาร ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.64) รองลงมาคือเครื่องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และเครื่องพิมพ์ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.69) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือเครื่องบันทึกเสียง ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.84)

ตารางที่ 4.30 ประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้ (N=118)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ทำให้ครูสามารถจัดหาสื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนได้สะดวกและรวดเร็ว	4.64	0.65	ต้องการมากที่สุด
2	ทำให้สื่อการสอนที่มีในศูนย์สามารถสนองตอบความต้องการของครูได้ครบทุกสาระ	4.60	0.64	ต้องการมากที่สุด
3	ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด	4.64	0.61	ต้องการมากที่สุด
	รวม	4.62	0.59	ต้องการมากที่สุด

จากตารางที่ 4.30 พบว่าประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับต้องการมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทั้งหมดอยู่ในระดับต้องการมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากันคือ ทำให้ครูสามารถจัดหาสื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนได้สะดวกและรวดเร็วและทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.65) และ ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ ทำให้สื่อการสอนที่มีในศูนย์สามารถสนองตอบความต้องการของครูได้ครบทุกสาระ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.64)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.1 ควรมีศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในระดับโรงเรียน

3.2 ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบวงจร

3.3 ต้องการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เห็นความสำคัญของการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3.4 ต้องการศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าไปศึกษาหาความรู้ได้

3.5 ควรจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมไว้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล

3.6 อยากให้มีการจัดสรรงบประมาณในการจัดหาสื่อให้มากขึ้น

3.7 ควรจัดหาสื่อให้เพียงพอเหมาะสมตามที่หลักสูตรกำหนด

3.8 ควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ให้มีศูนย์การเรียนรู้ตามความต้องการ
ของครูผู้สอน

- 3.9 ควรจัดตั้งขึ้นในสถานที่ที่ใกล้กับผู้ใช้บริการเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว
- 3.10 ควรพัฒนาและดำเนินการให้เกิดขึ้นจริงเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา
- 3.11 ควรจัดอาสาสมัครที่มีความรู้ด้านสังคมศึกษาโดยตรงเป็นผู้ประสานงาน
- 3.12 ควรจัดหาสื่อที่ทันสมัยและบุคลากรที่มีสามารถสูงเป็นผู้ดำเนินการ
- 3.13 ควรเปิดโอกาสให้โรงเรียนที่นอกเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาใช้บริการได้
- 3.14 ควรเน้นสื่อการสอนทางด้านประวัติศาสตร์ให้มากๆ
- 3.15 ควรเน้นที่บริการและความเสมอภาค

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และดำเนินการสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาความต้องการความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

1.2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อศึกษาความต้องการด้านแนวคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 2) เพื่อศึกษาความต้องการด้านวิชาการและสื่อที่ให้บริการของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 3) เพื่อศึกษาความต้องการด้านวัตถุประสงค์และการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 4) เพื่อศึกษาความต้องการด้านการผลิตและจัดหาสื่อของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 5) เพื่อศึกษาความต้องการด้านการประเมินผลการเรียนของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 6) เพื่อศึกษาความต้องการด้านสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

- 7) เพื่อศึกษาความต้องการด้านระเบียบการ ยืม-คืน สื่อของศูนย์การเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 8) เพื่อศึกษาด้านความต้องการด้านเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการ
เรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 9) เพื่อศึกษาความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์การเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 10) เพื่อศึกษาความต้องการด้านประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการ
เรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1.3 การดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 14 โรงเรียน ครูจำนวน 127 คน

**1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่องความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในพัฒนาคุณภาพการศึกษา
โพธิ์เงิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3** เป็นแบบสอบถาม จำนวน 3
ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตรา
ส่วนประมาณค่า จำนวน 10 ข้อ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดแบบมีโครงสร้าง จำนวน
1 ข้อ โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่จะประเมิน ขั้นที่ 2 ศึกษา
ค้นคว้า จากเอกสาร ตำรา เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม และเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ
ความต้องการศูนย์การเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ขั้นที่ 3 กำหนดรูปแบบของ
แบบสอบถาม ขั้นที่ 4 สร้างแบบสอบถาม ขั้นที่ 5 ตรวจสอบความถูกต้องโดยผู้เชี่ยวชาญ ขั้นที่ 6
ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ขั้นที่ 7 ทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่ม
ตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มประชากร ขั้นที่ 8 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว ไปเป็นเครื่องมือใน
การเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 127 ฉบับ โดย
รับแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับคืน จำนวน 118 ฉบับ และมีความสมบูรณ์ 118 ฉบับ คิดเป็น
ร้อยละ 100

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีการทางสถิติ
ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ห้าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุอยู่ในระหว่าง 30 – 40 ปี มากที่สุด วุฒิการศึกษาที่จบส่วนใหญ่เป็นวุฒิปริญญาตรี มีประสบการณ์สอนมากกว่า 21 ปีขึ้นไปมากที่สุด

1.4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด 2 ด้านและระดับความต้องการมาก 8 ด้าน ด้านการผลิตและจัดหาสื่อของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีความต้องการมากที่สุด รองลงมาคือด้านการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ส่วนด้านระเบียบการยืม – คืน สื่อของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีความต้องการน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า

1) ระดับความต้องการของครูในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงินด้านแนวคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับต้องการมาก โดยมีความต้องการด้านปริมาณของศูนย์การเรียนรู้คือมุ่งส่งเสริมให้ครูใช้สื่อที่ทันสมัยและตรงตามเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนด

2) ระดับความต้องการของครูในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงินในด้านการบริการด้านวิชาการและสื่อของศูนย์การเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมาก มีความต้องการด้านวิชาการโดยมีความต้องการให้ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีโอกาสเข้ารับการประชุมอบรมทางวิชาการและด้านสื่อที่ให้บริการเมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีความต้องการด้านอุปกรณ์สื่อโสตทัศน

3) ระดับความต้องการของครูในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงินด้านวัตถุประสงค์และการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมาก และเมื่อพิจารณารายข้อทั้งหมดอยู่ในระดับความต้องการมาก โดยมีข้อเฉลี่ยสูงสุดแต่ละด้านดังนี้

ด้านวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมากเมื่อพิจารณารายข้อทั้งหมดอยู่ในระดับความต้องการมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือวัตถุประสงค์ของห้องประชาธิปไตยและห้องเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการจัดกิจกรรมโดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับความต้องการมากเมื่อพิจารณารายข้อกิจกรรมของห้องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กิจกรรมของห้องวัฒนธรรมและประชาธิปไตย

4) ระดับความต้องการของครูในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน ด้านการผลิตและจัดหาสื่อของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดย

ภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายชื่ออยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด 1 ข้อ ระดับความต้องการมาก 2 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือแสวงหาวิทยาการใหม่ๆและสื่อการสอนในชุมชนหรือท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน

5) ระดับความต้องการของครูในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน ด้านการประเมินผลของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อทั้งหมดอยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความต้องการประเมินผลเป็นระดับผลการเรียน 8 ระดับเพื่อเทียบกับผลการเรียนปกติ

6) ระดับความต้องการของครูในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน ด้านสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อทั้งหมดอยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความต้องการที่จะจัดตั้งบริเวณพื้นที่ทำการกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน

7) ระดับความต้องการของครูในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน ด้านระเบียบการ ยืม – คืนสื่อของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อทั้งหมดอยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีความต้องการด้านจำนวนสื่อที่ให้ยืม

8) ระดับความต้องการของครูในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน ด้านความต้องการเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อทั้งหมดอยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความต้องการเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์การเรียนรู้ที่เป็นอาสาสมัครในชุมชนที่มีความรู้ทางสังคมศึกษา

9) ระดับความต้องการของครูในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อที่อยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด 2 ข้อ ระดับความต้องการมาก 3 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือความต้องการด้านบริการถ่ายเอกสาร

10) ระดับความต้องการของครูในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน ด้านประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายชื่อทั้งหมดอยู่ในระดับความต้องการมากที่สุดทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือทำให้ครูสามารถจัดหาสื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนได้สะดวกและรวดเร็วและทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด

2. อภิปรายผล

อภิปรายผลความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

2.1 ระดับความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับความต้องการมาก เนื่องจากศูนย์การเรียนรู้มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพราะเป็นแหล่งรวบรวมความรู้และสื่อที่หลากหลายเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด สอดคล้องกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2544: 18) กล่าวถึงความสำคัญของศูนย์การเรียนรู้ดังนี้ (1) เป็นศูนย์กลางจัดกิจกรรมการเรียนรู้และให้บริการการศึกษาสายสามัญ สายอาชีพ และการศึกษาทางไกล (2) สร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับประชาชน ผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในชนบท (3) กระจายอำนาจการบริหาร การจัดการ และการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน (4) ช่วยสร้างและพัฒนาสังคมการเรียนรู้ และชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ (5) เป็นแหล่งปลูกฝังและเสริมสร้างประชาธิปไตยในชีวิต (6) เป็นศูนย์รวมการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และเพิ่มพูนรายได้แก่ประชาชนและสอดคล้องกับ สมชัย วรานุกุลรักษ์ (2554) สรุปได้ว่าศูนย์การเรียนรู้ คือ แหล่งความรู้ที่จะให้บริการความรู้และเป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และให้ข่าวสารข้อมูลแก่กลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียน โดยเป็นศูนย์ประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นให้สมบูรณ์ในตนเอง ซึ่งผู้เรียนมีโอกาสในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาทางด้านมีประเด็นอภิปรายแต่ละด้านดังนี้

2.1.1 ระดับความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ด้านแนวคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมพบว่าความต้องการด้านปณิธานของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีความต้องการสูงที่สุดคือมุ่งส่งเสริมให้ครูใช้สื่อที่ทันสมัยและตรงตามเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ สมชัย วรานุกุลรักษ์ (2546: 7) ได้สรุปว่าแนวคิดหลักของการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้คือ มีการแสวงหาและพัฒนาสาระความรู้ให้ตอบสนองตรงตามความต้องการของผู้เรียนและองค์กรได้อย่างต่อเนื่องและการผลิตสื่อการเรียนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและความพร้อมของนักเรียน

2.1.2 ระดับความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ด้านการบริการด้านวิชาการและสื่อของศูนย์การเรียนรู้ พบว่า มีความต้องการการให้บริการด้านวิชาการเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีโอกาสเข้ารับการประชุมอบรมทางวิชาการสูงสุดซึ่งสอดคล้องกับ ความต้องการของครู สิริพร จันทวรรณ (2524) ที่กล่าวว่า ครูส่วนใหญ่ มีความต้องการให้มีการฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการผลิต และการใช้อุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับหลักสูตร

ด้านสื่อที่ให้บริการของศูนย์ พบว่า มีความต้องการด้านอุปกรณ์สื่อโสตทัศนศึกษาสูงสุดซึ่งสอดคล้องกับอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2545) กล่าวว่า ศูนย์การเรียนรู้ที่ให้นักเรียนค้นคว้า ต้องมีวัสดุที่หลากหลายให้นักเรียนได้เลือกใช้เช่น คอมพิวเตอร์ สื่อประสมและ อุปกรณ์การเรียนต่างๆ

2.1.3 ระดับความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ด้านวัตถุประสงค์และการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้

ด้านวัตถุประสงค์ของห้องต่างๆที่มีในศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า มีความต้องการวัตถุประสงค์ของห้องวัฒนธรรมและประชาธิปไตยและห้องเศรษฐกิจพอเพียงสูงสุดเนื่องจากการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างถูกต้องและมีความสุข นอกจากนั้นในหลักสูตรยังได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การปฏิบัติและการดำรงในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี”

ด้านห้องที่ใช้ในการจัดกิจกรรม พบว่า มีความต้องการห้องที่ใช้ในการจัดกิจกรรมสูงสุดคือห้องศาสนาและจริยธรรมเนื่องจากครูเห็นว่ากิจกรรมด้านศาสนาและจริยธรรมล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่หล่อหลอมจิตใจผู้เรียนในการดำเนินชีวิตที่อยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้ผิดชอบชั่วดี มีทัศนคติและค่านิยมที่ดี รวมทั้งเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าของสังคม

ด้านกิจกรรมของห้องต่างๆ ที่มีในศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงินสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า กิจกรรมของห้องอาเซียนมีความต้องการสูงที่สุด เนื่องจากในปีพุทธศักราช 2558 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมอาเซียนการจัดการเรียนการสอนจึงต้องสนองตอบนโยบายดังกล่าวเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน สอดคล้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ (2552-2559) การสร้างประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษา ให้ประเทศไทยเป็น Education Hub มีการเตรียมความพร้อมในด้านกรอบความคิด คือ แผนการศึกษาแห่งชาติ ที่จะมุ่งสร้างความตระหนักรู้ของคนไทยในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้ เป็นคนของประชาคมอาเซียน พัฒนาสมรรถนะให้พร้อมจะอยู่ร่วมกันและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้าน การศึกษา โดยให้มีการร่วมมือกันใน ๓ ด้านคือ ด้านพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทาง การศึกษา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริการและจัดการศึกษา

2.1.4 ระดับความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ ด้านการผลิตและจัดหาสื่อ พบว่า มีความต้องการส่งเสริมให้ครูแสวงหาวิทยากรใหม่และสื่อการสอนในชุมชนหรือท้องถิ่นมาใช้ ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนสูงที่สุดซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2541: 141-142) สรุปลงถึงความสำคัญของศูนย์ผลิตและพัฒนาสื่อการศึกษาว่าเป็นหน่วยบริการสื่อการศึกษา ให้บริการ ผลิตสื่อ ทำให้เกิดความรู้ความชำนาญและสั่งสมองค์ความรู้ในด้านสื่อการศึกษาแก่ครู

2.1.5 ระดับความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ ด้านประเมินผลการเรียนของ ศูนย์การเรียนรู้ พบว่า มีความต้องการประเมินผลการเรียนเป็นระดับผลการเรียน 8 ระดับ/เพื่อเทียบ กับการเรียนปกติได้ สูงที่สุดทั้งนี้เป็นเพราะศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรมเป็นศูนย์ที่ต้องให้ความรู้เช่นเดียวกันกับการเรียนในโรงเรียนและสามารถนำผลการประเมิน จากการเรียนไปเทียบกับการเรียนปกติได้

2.1.6 ระดับความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ ด้านสถานที่จัดตั้งศูนย์การ เรียนพบว่ามีความต้องการจัดตั้งบริเวณพื้นที่ทำการกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงินสูงที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพรัตน์ ชูไสว (2533) และสุวิทย์ เจริญพานิช (2534) ได้กล่าวถึงที่ตั้ง และพื้นที่ของศูนย์การเรียนรู้ว่าควรตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นศูนย์กลางของสถาบันการศึกษาทั้งหลาย เพื่อ ความสะดวกในการติดต่อ และใช้บริการของหน่วยงานหรือโรงเรียนต่างๆของสถาบันการศึกษานั้น

2.1.7 ระดับความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ ด้านระเบียบการยืม – คืน ของศูนย์การเรียนรู้พบว่ามีครูผู้สอนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน มีความต้องการให้ยืมสื่อได้ ครั้งละ 2 ชิ้น ช่วงเวลาการเปิดให้บริการวันจันทร์-วันเสาร์ เวลา 08.00 -18.00 น.สูงที่สุด สำหรับ วิธีการยืม /จองต้องการยืมด้วยตนเอง และกำหนดการคืนภายใน 3 วันสูงที่สุด สอดคล้องกับ พวงแก้ว ถ้ำกลาง (2541) ที่กล่าวว่า นิสิตมีความต้องการให้มีวิธีการยืมสื่อได้ด้วยตนเอง

2.1.8 ระดับความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ ด้านเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ พบว่าครูผู้สอนมีความต้องการอาสาสมัครในชุมชนที่มีความรู้ทางด้านสังคมศึกษาสูงที่สุด สอดคล้องกับของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2543) กล่าวว่า บุคลากร หมายถึงผู้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและให้บริการให้แก่ครูประจำศูนย์ วิทยาการเสริม และอาสาสมัครที่สมัครใจมาช่วยเหลือครูประจำศูนย์การเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมหรือบริการด้านอื่นๆ โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน

2.1.9 ระดับความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์การเรียนรู้ พบว่าครูต้องการการให้บริการถ่ายเอกสารสูงที่สุดทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงินยังขาดบริการด้านการถ่ายเอกสารภายในกลุ่มจึงขาดความคล่องตัวในการทำงานบางอย่าง

2.1.10 ระดับความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ ด้านประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้ พบว่าครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมของกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงินต้องการประโยชน์จากศูนย์การเรียนรู้คือทำให้ครูสามารถจัดหาสื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนได้สะดวกรวดเร็วและทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดสูงที่สุดเพราะสื่อการเรียนการสอนที่รัฐจัดสรรให้ส่วนมากไม่เพียงพอกับความต้องการและเป็นสื่อที่ไม่ทันสมัยและมีจำนวนจำกัด

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความต้องการศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 อยู่ในระดับความต้องการมากเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาให้มีการดำเนินจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมได้จริง

3.1.2 ระดับความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสตร์และวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ด้านประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้พบว่าครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมของกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงินต้องการประโยชน์จากศูนย์การเรียนรู้คือทำให้ครูสามารถจัดหาสื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนได้

สะดวกรวดเร็วและทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด ควรจัดหาสื่อที่มีในศูนย์การเรียนให้ต่อการพร้อมใช้งานตามความประสงค์ของครู

3.1.3 ความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ด้านการผลิตและจัดหาสื่อ พบว่า มีความต้องส่งเสริมให้ครูแสวงหาวิทยาการใหม่และสื่อการสอนในชุมชนหรือท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด ควรเน้นให้ครูแสวงหาวิทยาการใหม่และควรเน้นสื่อการสอนที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่นที่ใกล้ตัวผู้เรียนให้มากที่สุด

3.1.4 ความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ด้านวัตถุประสงค์และการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียน ควรสนับสนุนในด้านการจัดกิจกรรมของห้องศาสนาและจริยธรรมมีกิจกรรมที่หลากหลายตามความประสงค์

3.1.5 ระดับความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์การเรียน พบว่า ครูต้องการการให้บริการถ่ายเอกสารมากที่สุด ควรจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการถ่ายเอกสารให้ตามความต้องการเพราะการถ่ายเอกสารมีความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความต้องการด้านประโยชน์ของศูนย์เรียนมากที่สุด ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบศูนย์การเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นต้นแบบในการจัดตั้งขึ้นจริงในอนาคต

3.2.2 ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความต้องการด้านการผลิตและจัดหาสื่อของศูนย์การเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีความต้องการในระดับมากที่สุดควรมีการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการผลิตและจัดหาสื่อ ของศูนย์เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2539) *คู่มือการดำเนินงานศูนย์การเรียนในสถานศึกษา*
กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2540) *แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียน* กรุงเทพมหานคร ครูสภา
ลาดพร้าว
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2544) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545* กรุงเทพมหานคร พริกหวานกราฟฟิค
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2543) *กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน พิมพ์ครั้งที่ 2*
กรุงเทพมหานคร ครูสภาลาดพร้าว
- กรมสามัญศึกษา (2544) *คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้อ่าน* กรุงเทพมหานคร ศูนย์พัฒนาหนังสือ
กระทรวงศึกษาธิการ (2551) *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*
กรุงเทพมหานคร ครูสภาลาดพร้าว
- กิดานันท์ มลิทอง (2540) *เทคโนโลยีและนวัตกรรม* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กิดานันท์ มลิทอง (2543) *เทคโนโลยีและสื่อสารเพื่อการศึกษา* กรุงเทพมหานคร อรุณการพิมพ์
- กิดานันท์ มลิทอง (2544) *สื่อการสอนและการฝึกอบรม : จากสื่อพื้นฐานถึงสื่อดิจิทัล*
กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์ (2528) *จิตวิทยาการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการ
แนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2526) “นวัตกรรมทางการศึกษา” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและ
สื่อสารการศึกษา* หน่วยที่ 11 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2543) “เทคโนโลยีและสื่อสารการสอน” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา
เทคโนโลยีการศึกษา* หน่วยที่ 1 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ชนินทร์ ชุณหพันธ์รักษ์ (2544) *นโยบายธุรกิจและการบริหารเชิงกลยุทธ์* กรุงเทพมหานคร
ศูนย์เอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
- ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ (2547) *นวัตกรรมการศึกษาชุดศูนย์การเรียน* กรุงเทพมหานคร
สถาบันพัฒนาการอ่านและการเขียนแห่งประเทศไทย

- ทิพวัลย์ มาแสง (2544) *การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในประเทศ วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับแนวทางขององค์การสหประชาชาติ* กรุงเทพมหานคร บรรณกิจ
- ธงชัย สันติวงษ์ (2540) *การบริหารงานบุคคล* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- นพรัตน์ ชูใสว (2533) “โครงการจัดตั้งศูนย์สื่อทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- บุญเกื้อ ควรวาเวช (2542) *นวัตกรรมทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 4* กรุงเทพมหานคร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เบญจวรรณ ระตา (2550) “การใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเทศบาล
ดอกเงินจังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ปิยวรรณ ช่างกุดเวียน (2551) “ความต้องการศูนย์การเรียนคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่
4 เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 5” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พวงแก้ว กล้ากลาง (2541) “การพัฒนารูปแบบศูนย์ผลิตบทเรียนสื่อประสมของคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- โยธิน ศันสนยุท (2530) *มนุษย์สัมพันธ์* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รัชนิกร ทองสุข (2545) *เอกสารประกอบการสอนวิชาสารสนเทศเพื่อการสอนสังคมศึกษา 071732*
ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2541) “การบริการในองค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา” ใน *เอกสาร
การสอนชุดวิชาการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา* หน่วยที่ 11 หน้า 143-144 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- วรางคณา โตโพธิ์ไทย (2554) “สื่อการสอนสังคมศึกษาสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ใน *เอกสาร
การสอนชุดวิชาเทคโนโลยีการศึกษา* หน่วยที่ 10 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- วิจิตร อวาทกุล (2535) *เทคนิคสัมพันธ์* กรุงเทพมหานคร พิชเนศ
- วินิจ เกตุขำ (2543) *การบริหารงานวิชาการ* กรุงเทพมหานคร คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วิรัชภูมิ คงคะจันทร์ (2535) *หลักการส่งเสริมการเกษตร* กรุงเทพมหานคร ทีพี พรินท์

- วัฒนา ระงับทุกข์ (2542) *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร วัฒนาพานิช
- สิริพร จันทวรรณ (2524) “ปัญหาความต้องการสื่อการสอนวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพในโรงเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 8” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุชา จันท์เอม (2536) *จิตวิทยาทั่วไป* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สุวิทย์ เจริญพานิช (2534) “รูปแบบศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา สำหรับวิทยาลัยพานิชการ
เขตอุพณ” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- สุรรัตน์ ขุนห้วย (2548) “การใช้วิทยาการชุมชนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและ
วัฒนธรรมระดับช่วงชั้นที่ 3 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วัดจิวเฒ่า อำเภอสะเมิง จังหวัด
เชียงใหม่” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน
สังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สมชัย วรรณกุลรักษ์ (2545) “การพัฒนากระบวนการจัดศูนย์การเรียนรู้ในสถานประกอบการ”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียนศูนย์
การเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2545) *สุดยอดการพัฒนาการเรียนการสอน* กรุงเทพมหานคร
เอ็กซ์เปอร์เน็ทบุ๊กส์
- อุดม เขยกิจวงศ์ (2544) *แนวทางการบริหารและการจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัย* กรุงเทพมหานคร อักษรไทย
- Alderfer, Clayton P. (1969). *An Empirical Test of a New Theory of Human Needs*.
Vol.4 Organizational Behavior and Human Performance.
- Blount, Nathan S and Klausmeier, J. (1968) *Teaching in Secondary School*. New York:
Haper and Row.
- Combs, A. W. (1988). “New Assumptions for Educational Reform.” *Educational
Leadership*, 45(5), 38-40.
- Cooper, Alfred M. (1958). *How to Supervise People*. New York: McGraw-Hill.
- Maslow, Abraham. (1970). *Motivation and Personnality*. New York: Harper and Row.
- Murray, Edward J. (1964). *Motivation and emotion*. Englewood Cliffs, New Jersey:
Prentice-Hall.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

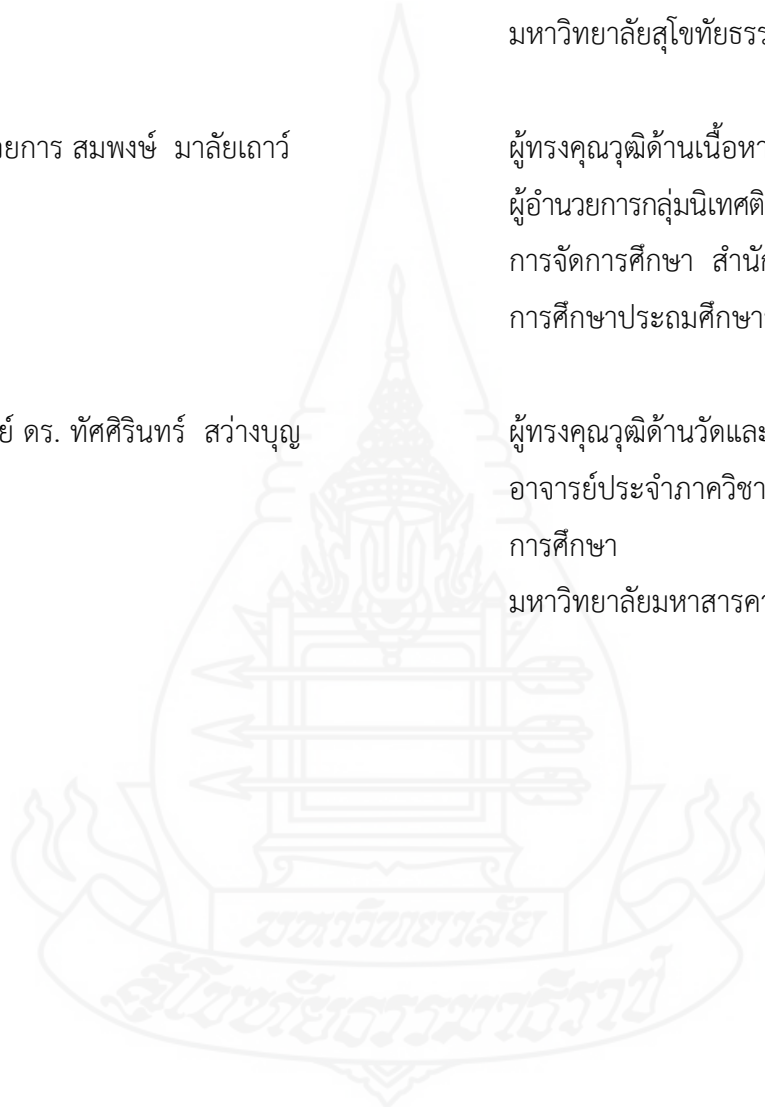

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา
 อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีและ
 สื่อการศึกษา
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. ผู้อำนวยการ สมพงษ์ มาลัยเถาว์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา
 ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล
 การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
3. อาจารย์ ดร. ทศศิริรินทร์ สว่างบุญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมิน
 อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนา
 การศึกษา
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่องความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

คำชี้แจง (สำหรับครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน)

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

2. ขอความกรุณาให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องแสดงความต้องการที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

3. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

4. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งระดับความต้องการออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

4 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่ง คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ

- 21 - 30 ปี
 31 - 40 ปี
 41 - 50 ปี
 51 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์การสอน

- ต่ำกว่า 6 ปี
 7 - 10 ปี
 11 - 15 ปี
 16 - 20 ปี
 21 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความต้องการของครูที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

คำชี้แจง

ให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความต้องการของท่านตามความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
1	ความต้องการ ด้านกรอบแนวคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม					
	1.1 ด้านปรัชญาของศูนย์การเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม					
	1) พัฒนาสื่อทันสมัยและพัฒนานักเรียนให้ก้าวไกลเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของโลก					
	2) พัฒนานวัตกรรมและงานวิจัยให้เป็นระบบมากขึ้น					
	3) พัฒนาสื่ออย่างหลากหลายและก้าวทันเทคโนโลยี					
	4) อื่นๆ ระบุ.....					
	1.2 ด้านวิสัยทัศน์ของศูนย์การเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม					
	1) มุ่งเน้น การจัดหา การคัดเลือกและการผลิตสื่อเพื่อให้ครูมีสื่อที่ทันสมัยใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
	2) มุ่งเน้นพัฒนาผู้สอนให้มีคุณภาพเต็มตามศักยภาพ					
	3) มุ่งเน้นพัฒนาสื่อและนวัตกรรม					
	4) อื่นๆ ระบุ.....					
	1.3 ด้านปณิธานของศูนย์การเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม					
	1) มุ่งส่งเสริมให้ครูใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อพัฒนาผู้เรียน					
	2) มุ่งส่งเสริมให้ครูใช้สื่อที่ทันสมัยและตรงตามเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนด					
	3) มุ่งพัฒนาครูผู้สอนให้นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน					
	4) อื่นๆ ระบุ.....					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
2	ความต้องการด้านการให้บริการด้านวิชาการและสื่อของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม					
	2.1 ด้านวิชาการ					
	1) จัดโครงการฝึกอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับวิทยากรภายนอก					
	2) จัดนิทรรศการเพื่อแสดงผลงานของครูและนักเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน					
	3) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีโอกาสเข้ารับการประชุมอบรมทางวิชาการ					
	4) จัดค่ายวิชาการให้นักเรียนทุกๆปีการศึกษา					
	5) อื่นๆ ระบุ.....					
	2.2 ด้านสื่อที่ให้บริการ					
	1) สื่อสิ่งพิมพ์					
	1.1 ตำรา					
	1.2 วารสาร					
	1.3 พจนานุกรม					
	1.4 นิตยสาร					
	1.5 อื่นๆ ระบุ.....					
	2) สื่อโสตทัศน์					
	2.1 แผนที่					
	2.2 หุ่นจำลอง					
	2.3 ตัวอย่าง					
	2.4 สื่อของจริง					
	2.5 อื่นๆ ระบุ.....					
	3) สื่อภาพนิ่ง					
	3.1 ภาพถ่าย					
	3.2 ภาพวาด					
3.3 ภาพชุด						
3.4 แผนภาพ						
3.5 อื่นๆ ระบุ.....						

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
	4) ภาพเคลื่อนไหว					
	4.1 วิดีทัศน์					
	4.2 สไลด์คอมพิวเตอร์					
	4.3 สื่อมัลติมีเดีย					
	4.4 อื่นๆ ระบุ.....					
	5) อุปกรณ์สื่อโสตทัศน์					
	5.1 เครื่องคอมพิวเตอร์					
	5.2 เครื่องพรีนเตอร์					
	5.3 เครื่องฉายวิดีโอโปรเจคเตอร์					
	5.4 โทรทัศน์และ NETWORK สำหรับคอมพิวเตอร์รับส่งข้อมูลสารสนเทศภายนอก					
	5.5 อื่นๆ ระบุ.....					
	6) สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
	6.1 แท็บเล็ต					
	6.2 สมาร์ทโฟน					
	6.3 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book)					
	6.4 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)					
	6.5 อื่นๆ ระบุ.....					
	7) สื่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์					
	7.1 youtube					
	7.2 facebook					
	7.3 google					
	7.4 twitter					
	7.5 อื่นๆ ระบุ.....					
3	ความต้องการด้านวัตถุประสงค์และการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม					
	1. ห้องศาสนาและจริยธรรม					
	2. ห้องวัฒนธรรมและประชาธิปไตย					
	3. ห้องเศรษฐกิจพอเพียง					
	4. ห้องประวัติศาสตร์					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
	5. ห้องภูมิศาสตร์					
	6. ห้องอาเซียน					
	7. อื่นๆ ระบุ.....					
	1. วัตถุประสงค์และกิจกรรมของห้องศาสนาและจริยธรรม					
	1.1 วัตถุประสงค์ของห้องศาสนาและจริยธรรม					
	1) เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตนตามกรอบของศาสนา					
	2) เพื่อให้นักเรียนเพิ่มพูนความรู้ทางด้านกรอบของศาสนาต่างๆ					
	3) อื่นๆ ระบุ.....					
	1.2 กิจกรรมของห้องศาสนาและจริยธรรม					
	1) กิจกรรมการฝึกปฏิบัติตนเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกที่ดีของแต่ละศาสนา					
	2) ประกอบกิจกรรมทางด้านศาสนกิจของแต่ละศาสนา					
	3) อื่นๆ ระบุ.....					
	2. วัตถุประสงค์และกิจกรรมของห้องวัฒนธรรมและประชาธิปไตย					
	2.1 วัตถุประสงค์ของห้องวัฒนธรรมและประชาธิปไตย					
	1) เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ด้านต่างๆ ในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม					
	2) เพื่อให้นักเรียนใช้เป็นแหล่งค้นคว้า ศึกษาหาความรู้ด้านวัฒนธรรม ของไทยและของท้องถิ่น					
	3) อื่นๆ ระบุ.....					
	2.2 กิจกรรมของห้องวัฒนธรรมและประชาธิปไตย					
	1) กิจกรรมการจำลองวิถีชีวิตและประเพณีของคนไทยในแต่ละภาค					
	2) กิจกรรมการจำลองการเลือกตั้งในระดับต่างๆ					
	3) อื่นๆ ระบุ.....					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
3. วัตถุประสงค์และกิจกรรมของห้องเศรษฐกิจพอเพียง						
3.1 วัตถุประสงค์ของห้องเศรษฐกิจพอเพียง						
	1) เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวพระราชดำริของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
	2) เพื่อให้นักเรียนได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ					
	3) อื่นๆ ระบุ.....					
3.2 กิจกรรมของห้องเศรษฐกิจพอเพียง						
	1) กิจกรรมการรวบรวมข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับแนวพระราชดำริ ของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
	2) กิจกรรมการจำลองการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ					
	3) อื่นๆ ระบุ.....					
4. วัตถุประสงค์และกิจกรรมของห้องประวัติศาสตร์						
4.1 วัตถุประสงค์ของห้องประวัติศาสตร์						
	1) เพื่อให้นักเรียนเพิ่มพูนความรู้ทางประวัติศาสตร์ทั่วไปทั้งของไทย ของท้องถิ่นและของโลก					
	2) เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ของไทย ของท้องถิ่นและของโลก					
	3) อื่นๆ ระบุ.....					
4.2 กิจกรรมของห้องประวัติศาสตร์						
	1) กิจกรรมการรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์					
	2) กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติทางประวัติศาสตร์					
	3) อื่นๆ ระบุ.....					
5. วัตถุประสงค์และกิจกรรมของห้องภูมิศาสตร์						
5.1 วัตถุประสงค์ของห้องภูมิศาสตร์						
	1) เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทางด้านภูมิศาสตร์ของไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก					
	2) เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสทดลองใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
	3) อื่นๆ ระบุ.....					
	5.2 กิจกรรมของห้องภูมิศาสตร์					
	1) กิจกรรมการทดลองใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์					
	2) กิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูลทางภูมิศาสตร์					
	3) อื่นๆ ระบุ.....					
	6. วัตถุประสงค์และกิจกรรมของห้องอาเซียนศึกษา					
	6.1 วัตถุประสงค์ของห้องอาเซียนศึกษา					
	1) เพื่อให้นักเรียนได้ทดสอบความรู้เกี่ยวกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน					
	2) เพื่อให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน					
	3) อื่นๆ ระบุ.....					
	6.2 กิจกรรมของห้องอาเซียนศึกษา					
	1) กิจกรรมการจำลองการแต่งกายของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน					
	2) กิจกรรมการฝึกพูดภาษาของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน					
	3) อื่นๆ ระบุ.....					
4	ความต้องการด้านการผลิตและจัดหาสื่อของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม					
	4.1 ส่งเสริมให้ครูแสวงหาวิทยาการใหม่ๆ และสื่อการสอนในชุมชนหรือท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน					
	4.2 จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาวิชาการ					
	4.3 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการอื่น เอกชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการผลิต จัดหา พัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้					
	4.4 อื่นๆ ระบุ.....					

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
5	ความต้องการด้านการประเมินผลการเรียนของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม					
	5.1 มีการประเมินผลเป็นระดับผลการเรียน 8 ระดับ / เพื่อเทียบกับ การเรียนปกติได้					
	5.2 มีการประเมินผลเป็นระดับผ่าน / ไม่ผ่าน					
	5.3 อื่นๆ ระบุ.....					
6	ความต้องการด้านสถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม					
	6.1 จัดตั้งบริเวณพื้นที่ที่ทำการกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาโพธิ์เงิน					
	6.2 จัดตั้งในโรงเรียนตีประจำตำบล					
	6.3 อื่นๆ ระบุ.....					
7	ความต้องการด้านระเบียบการ ยืม-คืน สื่อของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม					
	7.1 จำนวนสื่อที่ให้ยืม					
	1) ครั้งละ 1 ชิ้น					
	2) ครั้งละ 2 ชิ้น					
	3) ครั้งละ 3 ชิ้น					
	4) อื่นๆ ระบุ.....					
	7.2 ช่วงเวลาการให้เปิดบริการ					
	1) วันจันทร์-ศุกร์ 08.00-18.00 น.					
	2) วันจันทร์-เสาร์ 08.00-16.00 น.					
	3) วันจันทร์-เสาร์ 08.00-18.00 น.					
	4) อื่นๆ ระบุ.....					
	7.3 วิธีการยืม/จองสื่อการสอน					
	1) การยืมด้วยตนเอง					
	2) การยืมทางโทรศัพท์					
3) การยืมผ่านระบบอินเทอร์เน็ต						
4) อื่นๆ ระบุ.....						

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
	7.4 กำหนดการยืม-คืน					
	1) จำนวน 1 วัน					
	2) จำนวน 2 วัน					
	3) จำนวน 3 วัน					
	4) อื่นๆ ระบุ.....					
8	ความต้องการด้านเจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม					
	8.1 ครูผู้สอนสังคมศึกษา					
	8.2 ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความรู้ทางด้านสังคมศึกษา					
	8.3 อาสาสมัครในชุมชนที่มีความรู้ทางด้านสังคมศึกษา					
	8.4 อื่น ๆ ระบุ.....					
9	ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในศูนย์การเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม					
	9.1 เครื่องบันทึกเสียง					
	9.2 เครื่องบันทึกภาพ					
	9.3 เครื่องรับโทรทัศน์ขนาดใหญ่และเครื่องรับสัญญาณดาวเทียม					
	9.4 เครื่องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และเครื่องพิมพ์					
	9.5 การให้บริการถ่ายเอกสาร					
	9.6 อื่น ๆ ระบุ.....					
10	ความต้องการด้านประโยชน์ของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มีต่อครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม					
	10.1 ทำให้ครูสามารถจัดหาสื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนได้สะดวกและรวดเร็ว					
	10.2 ทำให้สื่อการสอนที่มีในศูนย์สามารถสนองตอบความต้องการของครูได้ครบทุกสาระ					
	10.3 ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด					
	10.4 อื่น ๆ ระบุ.....					

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางเพลินพิศ ศึกษา
วัน เดือน ปีเกิด	7 กุมภาพันธ์ 2510
สถานที่เกิด	อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านมะหรี (ศิริวิทยาคาร) อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
ตำแหน่ง	ครู ชำนาญการพิเศษ

